

SEE MORE JESUS • WANTTOSEEMORE.COM

عیسا کیہ؟ — لیکولینہ وہیہ کی کتبی پیرۆز به وەرگیرانی KJV و ژماره‌کانی سترۆنگ

عیسا کییه • گه‌شتیک به‌ناو کتبی پیرۆزدا، له په‌یداوون تا ئاشکراکردن

فیرکردنی به‌ره‌تی کتبی پیرۆز — مژگینی عیسی مه‌سیح

وشه‌ی سه‌ره‌تا

حه‌وت سه‌د ساڵ پێش ئه‌وه‌ی عیسا له‌دایک بێت، پێغه‌مبه‌ریک نووسیووی ئه‌م منداڵه‌ چی ناوده‌برد. ئه‌مه‌ ناویک نییه‌ که‌ تۆ بیده‌یت به‌ مرۆفیک. پێویست نییه‌ هیچ شتیک باوه‌ری پێ بکه‌یت بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌م لیکولینه‌ وه‌یه‌ بخوینته‌وه‌. ته‌ن‌ها پێویسته‌ ئاماده‌ بیت سه‌یر بکه‌یت. هه‌موو که‌سێک که‌ زیندوو به‌لای که‌م ناوی عیسی بیستوو. که‌مێکی زۆر که‌متر ئه‌وه‌ی کتبی پیرۆز خۆی ده‌باره‌ی ئه‌و ده‌لێت خویندوو یا نه‌وه‌ و بۆ خۆیان هه‌له‌نگاندوو یا نه‌وه‌. هه‌رچیه‌ک ئه‌مرۆ باوه‌ری پێ بکه‌یت، و هه‌رچیه‌ک فیرکراویت، بۆ ئێمه‌ هیچ جیاوازییه‌ک دروست نه‌کات. دل‌خۆشێن که‌ تۆ لێره‌یت بۆ ئه‌وه‌ی تیگه‌یشتنت له‌باره‌ی عیسا له‌ سه‌رچاوه‌ی ره‌سه‌نه‌وه‌ فراوانتر بکه‌یت. هه‌موو ئایه‌تیک به‌ ته‌واوی چاپکراوه‌، بۆ ئه‌وه‌ی هه‌موو رسته‌که‌ ببینیت نه‌ک ته‌ن‌ها پارچه‌یه‌کی ئیوه‌. هه‌رکاتیک کتبی پیرۆز شتیک راسته‌وخۆ ده‌لێت، ئه‌م لیکولینه‌ وه‌یه‌ ئه‌وه‌شی ده‌لێت. هه‌رکاتیک ئه‌نجامگیریه‌ک له‌ دانانی ئایه‌ته‌کان له‌ ته‌ن‌یشت یه‌کنه‌یدا دێته‌کایه‌وه‌، ئه‌م لیکولینه‌ وه‌یه‌ ئه‌وه‌شی ده‌لێت. هیچ شتیک لێره‌ پشت به‌ قسه‌ی هیچ که‌سێک به‌ ته‌ن‌ها نابه‌ستێت. ئیستا بخوینته‌وه‌ ئه‌وه‌ی پێغه‌مبه‌ره‌که‌ نووسیویه‌تی.

کوگای سه‌ره‌تا

ئیشایا 9:6 چونکه‌ کوریکمان ده‌بێت، کوریکمان پیده‌درێت و سه‌رکردایه‌تی ده‌که‌وێته‌ سه‌رشانی. ناوی له‌ ده‌نرێت سه‌رسوپه‌ینه‌ر و پاویژکار، خودای به‌توانا، باوکی هه‌تا هه‌تایی، میری ئاشتی.

مندالیک له‌دایک ده‌بیت + کوریک ده‌دریت → ناوی بانگ ده‌کریت خودای توانادار.

حه‌وت سه‌د ساڵ پێش له‌دایکبوونی عیسا، پێغه‌مبه‌ریک نووسی که‌ ئه‌م منداڵه‌ به‌ خودای مه‌زن ناوده‌برد. عیسی منداڵ له‌ناو ئاخو‌ری خواردنی ئازهل ڕاکشابوو. ئایه‌ته‌که‌ به‌ هیواشی بخوینته‌وه‌. ئایه‌ته‌کان ته‌واوی په‌یامی ئه‌م لیکولینه‌ وه‌یه‌ ده‌رده‌خه‌ن.

A. خودای که‌ فه‌رمووی «با ئێمه‌» — یه‌ک خودا، به‌لام زیاتر له‌ یه‌ک که‌س ده‌دوێت

A1. په‌یداوون 1:26 ئینجا خودا فه‌رمووی: «با مرۆف له‌سه‌ر وێنه‌ی خۆمان دروستبکه‌ین و له‌ خۆمان بچێت. با ده‌سه‌لاتدار بن به‌سه‌ر ماسی ده‌ریا و بالنده‌ی ئاسمان و ئازهلێ مالی و به‌سه‌ر هه‌موو زه‌ویدا، هه‌روه‌ها به‌سه‌ر هه‌موو ئه‌و بوونه‌وه‌ره‌ خشۆکانه‌ی به‌سه‌ر زه‌ویدا ده‌خشێن.» (27) خودا مرۆفی له‌سه‌ر وێنه‌ی خۆی به‌دییه‌نا، له‌سه‌ر وێنه‌ی خۆی به‌دییه‌نا، به‌ ئێر و می به‌دییه‌نان.

وه‌رن مرۆف به‌ وێنه‌ی خۆمان دروست بکه‌ین، به‌پێی شێوه‌ی خۆمان → ئێتر خودا مرۆفی به‌ وێنه‌ی خۆی دروستکرد.

(بیرۆکه‌کانی من: پەیدابوون ۱:۲۶ و پەیدابوون ۱:۲۷ پێکەوه بخوێنەرەوه. جیاوازی نێوان ئەو دوو ئایەتە نەشکە. پەیدابوون ۱:۲۶ دەلالت "ئیمە" و "ئیمە" پەیدابوون ۱:۲۷ دەلالت "وتیەتی خۆی" و "خودا بەدیھێنا،" ھەردووکیان تاک. کتیبی پیرۆز ھەردوو ئایەتەکان لەتەنیشیت یەکنریدا بەبێ داکوکیکردن دەخاتەرۆو. کتیبی پیرۆز بەسادیی ھەردووکیان دەبێژێت.)

A2. پەیدابوون 3:22 ئینجا یەزدانی پەرورەدگار فەرمووی: «ئێستا مەرۆف بوو بە یەکیکی وەک خۆمان، چاکە و خراپە دەزانیت، ئیستاش پێگەیی پێ نادریت دەستی درێژ بکات و لە درەختی ژیا نیش بکاتەو و بیخوات و بۆ ھەتاھەتایە بژییت.»
پیاوھە بووئە وەک بەکیک لە ئیمە، بۆ زانینی چاکە و خراپە.

A3. پەیدابوون 11:7 وەرەن با بچینە خوارەو و لەوێ زمانیان بشیوینین، بۆ ئەوێ کەسیان لە زمانێ ئەوێ دیکەیان نەگات.
با داھەزین + زمانیان تیکبەدین.

A4. ئیشیا 6:8 ئینجا گویم لە دەنگی پەرورەدگار بوو، دەیفەرموو: «کێ بنێرم و کێ بۆمان دەروات؟» منیش گوتم: «ئەوھەتام، من بنێرە.»
کێ بنێرم + کێ بۆ ئیمە دەچیت؟

(بیرۆکه‌کانی من: بە وردی سەیری ئیشیا ۸: ۶. ئەو ئایەتە ھەردوو شێوازەکی لە ھەمان پستەدا ھەیە: "کێ بنێرم" و "کێ بۆمان دەروات." ھەمان قسەکەر شێوازی تاک و شێوازی کۆ پێکەو بەکار دەھێنێت. ئەمە ھەلەپھەکی نووسینی نییە، ھەروەھا ئەو نییە کە خودا وشەپەکی کۆ بەکار دەھێنێت بۆ وەسفکردنی خۆی بە نەنھا. ھەمان شێوازە زۆر جار دووبارە دەبێتەو، لە زۆر پەرتووکی جۆراوجۆری کتیبی پیرۆز، بەردەوام بۆ چەندین سەدە.)

A5. دواواتاری موسا 6:4 ئەو ئیسرائیل گۆی بگرن، یەزدانی پەرورەدگارمان یەک یەزدانە، **[H259 echad]**
ئەو ئیسرائیل گۆی بگرن، یەزدانی پەرورەدگارمان یەک یەزدانە.

(بیرۆکه‌کانی من: دواقانون 7: ۴ سەرچەم ئەم ئیکۆلینەوھە پێکدەخات. تەنھا یەک خودا ھەیە، تەنھا یەک: نەک دوو، نەک سێ، نەک زۆر. ھەر ئایەتیک لەم ئیکۆلینەوھەدا کە بێخاتە بەر باس کە خودایەکی دووھ ھەیە، بە ھەلە خوێندراوئەو، و دواقانون 7: ۴ بئەکی تاقیکردنەوھە بۆ ئەو. سەرنج بدە بە وشە عیبریەکی ئەم ئایەتە کە بۆ "یەک" بەکار دەھێنێت. وشەکە ئیخاد (echad). ھەمان وشەپە کە بەکار دەھێنێت کاتیک ئیوارە و بەیانێ پێکەو بە "یەک" پۆز ناو دەبردرێن، ھەرچەندە پۆز دوو بەش ھەیە، ھەروەھا کاتیک پیاویک و ژنەکی پێکەو بە "یەک" جەستە ناو دەبردرێن، ھەرچەندە دوو کەس. کتیبی پیرۆز وشەپەکی بۆ "یەک" ھەلێزار دووھ کە پێکە دەدات زیاتر لە یەک کەس لە ناویدا بێت. پیدایش ۱:۲۶ پاشان تۆمار دەکات کە خودا دەفەرموی "با ئیمە...")

A6. ئیشیا 45:5 من یەزدانم و یەکیکی دیکە نییە، بێجگە لە من خودای دیکە نییە. ھەرچەندە دانت بە مندا نەناو، بەلام من کەمەر بەندی تۆ توند دەکەم،

من یەزدانم + کەسی دیکە نییە + هیچ خودایەکی دیکە لەگەڵ مندا نییە.

(بیرۆکه‌کانی من: ئیشیا 45:5 روی دیکە ئەم راستییە دەخاتەرۆو، و ئەم ئیکۆلینەوھە لێی خۆ لاتادەت. خودا بە روونی دەفەرموێت کە هیچ خودایەکی دیکە لە جیاتی ئەو نییە. ھەرچەبێک لەم لایەرانە داھاتوو دەست بکەوێت، ھەرگیز ناتوانێت خودایەکی دووھ زیاد بکات. ئەوێ ئەوان راستەقینە دەستی پێ دەکەوێت لە خودایەکی دووھ سەبێتر و باشتەر: ئەو خودایە تاکە کە خۆی بۆ خەلکی دەناسێنێت.)

ب. ئەوێ پێی دەگوترێت فریشتە یەزدان — کە بە خودا پێی دەگوترێت

وشە عیبری کە وەک "فریشتە" وەرگیراوە بریتییە لە مەلاک (H4397). مەلاک واتا ئەوێ تیردراو. مەلاک ئەرکی ئەو کەسە تیردراو ناو دەبات، نەک سروشتی ئەو کەسە. سەرنج بدە بۆ ئەوێ کتیبی پیرۆز لەگەڵ ئەم کەسە دیاریکراوێ تیردراو لە چیرۆکەکانی خوارەو دەپکات.

B1. ھاجەر لە بیابان — ناوی لێ دەنێت

پەیدابوون 16:7 ئینجا فریشتە یەزدان لە چۆلەوانی ھاجەری لەسەر کانپەک دۆزییەو؛ ئەو کانپەکی کە لەسەر پێگای شوورە. **[H4397 malak]** (8) فەرمووی: «ئەو ھاجەری کەنیزە ساری، لەکوێو ھاتووێت و بۆ کوێ دەچیت؟» ئەویش گوتی: «لەدەست ساراوی خانم رامکردوو،» (9) فریشتەکی یەزدان پێی فەرموو: «بگەرێو لە خانمەکەت و ژێردەستە بە.» (10) ھەروەھا پێی فەرموو: «وہچەکانت بێ ئەندازە زۆر دەکەم کە لەبەر زۆرییان لە ژماردن نەین.»

فریشتە یەزدان فەرمووی: من ئەوێ تۆ زۆر بە زۆری زیاد دەکەم.

پەیدابوون 16:13 ئینجا ئەم ناوێ لە یەزدان نا کە لەگەڵیدا دوا، «تۆ ئەو خودایە کە دەبینیت،» چونکە ھاجەر گوتی: «ئا لێرەشدا ئەوم بینی کە دەمبینێت.»

ئینجا ئەم ناوێ لە یەزدان نا کە لەگەڵیدا دوا، «تۆ ئەو خودایە کە دەبینیت.

(بیرۆکه‌کانی من: دوو شت لە پیدایش ۱۶ دەنێت خوێنەر بوەستێن. یەکەم، ئەوێ ناوی لێنراوە "فریشتە یەزدان" دەلالت "من دەلکۆم دەکەم تۆی تۆ." ئەو ئایەت "یەزدان دەلکۆم دەکات تۆی تۆ." ئەو وەک ئەو کەسە کە خۆی کاری زۆرکردنە دەکات، قسە دەکات. دووھم، دەقی پیرۆزی خۆی، نەک بۆچوونی ھاجەر، ئەم فریشتە یەزدانە بە ناوی "یەزدان کە لەگەڵی قسە کرد" ناو دەبات. ھاجەر ھەمان ئەم کەسە بە "تۆ خودا" ناو دەبات. گێرەرەوێ پەرتووکی پیدایش لەگەڵ ھاجەر ھاوڕایە.)

B2. دەست بەسەر ئیسحاقدا — بە خۆی سوپێند دەخوات

پەيدا بون 22:11 بەلام فریشتەى يەزدان لە ئاسمانەوہ بانگی کرد و گوتى: «ئىبراھیم! ئىبراھیم!» ئەویش وەلامى داىەوہ: «ئەوہ تام» (12) پىي گوت: «دەست بۆ کورەكە مەبە و ھىچى لى مەكە. ئېستا دەزانم تۆ لە خودا دەترسیت، چونكە لە پىناوى من دەست بە كورە تاقانەكەتەوہ نەگرت.»

چونكە لە پىناوى من دەست بە كورە تاقانەكەتەوہ نەگرت.

پەيدا بون 22:15 فریشتەكەى يەزدان جارێكى دىكە لە ئاسمانەوہ ئىبراھیمی بانگکرد و (16) گوتى: «يەزدان دەفەر مویت سویندبیت بە خۆم، لەبەر ئەوہى تۆ ئەمەت کرد و دەست بە كورە تاقانەكەتەوہ نەگرت، (17) بىگومان بەرەكەتدارت دەكەم و ئەوہكەت وەك ژمارەى ئەستىرەكانى ئاسمان و وەك لمى سەر كەنارى دەريا زۆر دەكەم. ئەوہت دەبیتە میراتگرى دەرگاى دوژمنەكانى. (18) لە رېگەى ئەوہى تۆشەوہ ھەموو نەتەوہكانى سەر زەوى بەرەكەتدار دەبن، چونكە تۆ گوپرايەلى فەرمايشتەكەى من بوويت.»

يەزدان فەرموو: بە خۆم سویندم خوار → لە تۆوى تۆ ھەموو نەتەوہكانى زەوى بەرەكەتدار دەبن.

(بیرۆكەكانى من: سەیری دوو دەستەواژە بكە لە پیدایش ۱۱:۱۸-۱۲:۲۲. دەستەواژەى بەكەم ئەمەىە: «كورەكەت لە من ونەكردووە.» ئىبراھیم كورەكەى بۆ خودا پىشكەش دەكرد. قسەكەرەكە لەم دەستەواژەيدا دەلالت كورەكە لە قسەكەرەكە ونەكراوہ. دەستەواژەى دووہم ئەمەىە: «بە خۆم سویندم خواردووە، يەزدان دەفەرموى.» لە سەردەمانى كۆندا، كەسێك سویندى بە يەكێكى گەورەتر لە خۆى دەخوارد. ئىردراوێكى بەدییەنراو كە تەنھا بە يامێك رادەگەيەنیت، سویند بە خۆى ناخوات. ئىردراوێكى بەدییەنراو سویند بە ناوى پەيمانى خودا ئیمزا نەدەكات. عیبرانییەكان ۱۳:۶ ھۆكارەكە دەلالت. عیبرانییەكان ۱۳:۶ دەلالتى خودا بە خۆى سویندى خوارد. عیبرانییەكان ۱۳:۶ ھۆكارەكە دەخاتەرۆو: «چونكە ناتوانى سویند بە گەورەتر لە خۆى بخوات.»)

ب.۳. ياقوب لەگەل پیاویك كشتى دەگریت — و شوینەكە ناو دەنیت بە "پروى خدا"

پەيدا بون 32:24 ئیتر ياقوب ھەر خۆى ماىەوہ، پیاویكیش ھەتا بەرەبەیان زۆرانباى لەگەل کرد. (25) كە بىنى دەرەقەتى ناىەت، لەلای سەرەوہى ئىسكى رانى دا و رانى ياقوب لە زۆرانباىزىەكەدا لەجى چوو. (26) ئینجا فەرمووى: «بەرمە، وا بەرەبەیان دەرەكەوت.» بەلام ياقوب گوتى: «ئەگەر بەرەكەتدارم نەكەیت بەرت نادەم.»

پیاویك لەگەل ئەو كۆشش کرد → بەریت نادەم برۆیت، تاوہكوو بەرەكەتم پىندەیت.

پەيدا بون 32:28 ئینجا پیاوہكە پىي فەرموو: «لەمەودا ئیتر ناوت بە ياقوب ناھىنرېت، بەلكو بە ئىسرائیل، چونكە لەگەل خودا و مرۆڤدا تىكۆشايت و سەرەكەوتیت.» (29) ياقوبیش پىي گوت: «تكاىە، ناوى خۆتم پى بلى.» بەلام ئەو فەرمووى: «بۆچى پرسىار لە ناوم دەكەیت؟» ئیتر لەوى بەرەكەتدارى کرد. (30) ئیتر ياقوب ناوى لەو شوینە نا پەنىيل، چونكە گوتى: «پرو بە پرو خودام بىنى و گيانیشم دەرناز بوو.»

وہك میرىك ھىزت لەگەل خودا ھەيە — من خودام بىنى رووبەروو، و گيانم بارىزراوہ.

(بیرۆكە كەسىيەكانم: نووسىنى پەيدا بون 32 ئەم كەسە بە پیاو ناودەبات. ئەم پیاوہى لەگەل ياقوب كىشمەكیشى دەكرد دەلالت ياقوب ھىزى ھەيە لەگەل خودا. ياقوب ئەو زەوىيە ناو دەنیت "پروى خدا." ياقوب دەلالت زيانى ھىشتەوہ. ياقوب داواى ناویك لەم پیاوہ دەكات. ياقوب ھىچ ناویكى وەرنەگرت، تەنھا پرسىاریكى بۆ گەراپەوہ. ئەم پرسىارە بن وەلامە لەبەر بىت دەربارەى ناوہكە. ھەمان پرسىار دووبارە دىتەوہ، لە كىنىيى جياواى كىنىيى پىرۆزدا، سەدان سأل دواتر.)

B4. دەوہنى سووتاو — فرشتەكە كە من ھەم ئەوہم

دەرچوون 3:2 لەوى لەناو گرى ئاگرىك لە دەوہنىك فریشتەى يەزدانى بۆ دەرەكەوت. كە موسا تەماشای کرد بىنى وا دەوہنەكە گرى گرتووە، كەچى ناسووتېت. (3) موسا گوتى: «لادەدەم و تەماشای ئەو دیمەنە مەزنە دەكەم. بۆچى دەوہنەكە ناسووتېت؟» (4) كاتىك يەزدان بىنى كە موسا لايدا بۆ ئەوہى تەماشای بكات، خودا لەناو دەوہنەكەوہ بانگی کرد و فەرمووى: «موسا. موسا.» ئەویش گوتى: «ئەوہ تام.» (5) فەرمووى: «زىكى ئىرە مەكەوہ. پىلاوہكانت لە پىت دابكەنە، چونكە ئەو شوینە تۆ لەسەرى وەستاوت خاكىكى پىرۆزە.» (6) ئینجا فەرمووى: «من خودای باوكتەم، خودای ئىبراھیم و خودای ئىسحاق و خودای ياقوب.» موسا پروى خۆى داپۆشى، چونكە دەترسا تەماشای خودا بكات.

فریشتەى يەزدان لە گرى ئاگرادا دەرەكەوت → خودا لەناوہراستى دەوہنەكەوہ بانگی کرد.

دەرچوون 3:14 خوداش بە موسای فەرموو: «من ھەم ئەوہى كە ھەم.» ھەروہا فەرمووى: «ئاوا بە ئەوہى ئىسرائیل دەلاییت: "ھەم" منى بۆ ئیوہ ناردووە.»

من ئەوہم كە ھەم → "من ھەم" منى بۆ ئیوہ ناردووە.

(بیرۆكە كەسىيەكانم: دەرچوون ۳:۲ دەلالت فریشتەى يەزدان. دوو ئایەت دواتر، دەرچوون ۳:۴ دەلالت يەزدان، و خودا. ھەمان دەوہن، ھەمان ئاگر، و ھەمان دنگ لە ھەردوو شویندا دەرەكەون. كىنىيى پىرۆز ھەركىز ئەمە بە ئىيەكى نابىنیت. ھەمان ئەم دنگە پاشان ئەو ناوہ دەبەخشیت كە ئىسرائیل ھەتا ھەتايە ھەلیدەگرت: من ئەوہم كە ھەم.)

دیمەنىكى جياواز، ھەمان سەرگوزەشتە — دەوہنى داگیرساو و عیسا لە ھەوشەكانى پەرستگا

یۆحنا 8:56 ئىبراھیمی باوكتان دلشاد بوو كە رۆژى ھاتنى من ببىنیت، جا ئەو رۆژەى بىنى و دلخۆش بوو. (57) جولەكەكان پىيان گوت: «تۆ جارێ تەمەنت نەبووہ بە پەنجا سأل، ئیتر چۆن دەلاییت كە ئىبراھیمت ببىوہ؟» (58) عیسا پىي فەرموون: «راستى راستىتان پى دەلیم، پىش ئەوہى ئىبراھیم لەدايك ببیت، من ھەم.» (59) ئەوسا بەردیان ھەلگرت تاكو بەردبارانى بكەن، بەلام عیسا خۆى شارەوہ و ھەوشەكانى پەرستگاى بەجێھێشت.

پىش ئەوہى ئىبراھیم ھەبووايە، من ھەم → ئینجا بەردیان ھەلگرت بۆ ئەوہى فرى بدەنە سەرى.

(بېرۆكەكانى مېنى تايىت: ئەم دوو دېمەنە لەگەل يەكتىرىدا دانى و لە جياوازيىيەكە قىرىيە. لەلاى دەۋەنەكە، دەنگى ناو ئاگرەكە دەلئيت مەن ھەم. موسا لەلاى دەۋەنەكە پوۋى خۇى دادەپۇقئيت. لە پەرسىگاكەدا، پياۋيىك لەبەردەم كۆمەلگەيەكەدا راۋەستاو و دەلئيت مەن ھەم. كۆمەلگەكە بەردىيان بەرزكردەۋە. كۆمەلگەكە سەرلېشاۋ نەبوۋن لەبارەى ئەۋەى عيسا چى وت. كۆمەلگەكە بە تەۋاۋى تىگەيشتەن لە عيسا. كۆمەلگەكە ۋوتەكانى عيسايان بە شايدانى بەردباران دانا. تىيىنى بەكە ھەروەھا كە عيسا نەپوت "پېش ئەۋەى ئىبراھىم ھەبوۋيىت، مەن ھەبوۋم. " عيسا وتى مەن ھەم.)

B5. مانۋيەح و ژنەكەى — ئەو ناۋەى كە سەرسورھىنەرە

رەباران 13:3 جا فرىشتەى يەزدان بۇ ژنەكە دەرکەوت و پېى فەرموو: «تۇ نەزۇكىت و مندالت نەبوۋە، بەلام سىكېر دەيىت و كورېكت دەيىت.

جا فرىشتەى يەزدان بۇ ژنەكە دەرکەوت و پېى فەرموو — بەلام سىكېر دەيىت و كورېكت دەيىت.

رەباران 13:17 مانۋوۋەحېش بە فرىشتەكەى يەزدانى گوت: «ناوت چىيە، بۇ ئەۋەى كاتېك ۋتەكەت ھاتە دى پېزت لى بېيىن؟»
[H6383 piliy] (18) فرىشتەكەى يەزدانىش پېى گوت: «بۇچى لە ناوم دەپرسىت؟ ئەو لە سەروۋى تىگەيشتەۋەيە؟»

بۇچى لە ناوم دەپرسىت؟ ئەو لە سەروۋى تىگەيشتەۋەيە؟

رەباران 13:20 ئەۋە بوو: لە كاتى بەرزبوۋنەۋەى گرى ئاگر لە قوربانگاكەۋە بۇ ئاسمان، فرىشتەكەى يەزدان لەناو گرى قوربانگاكەدا سەركەوت. كە مانۋوۋەح و ژنەكەى ئەمەيان بېنى ھەردوۋىكىيان بە پوۋدا كەۋتن بە زەۋيدا. (21) لەدۋاى ئەمە فرىشتەكەى يەزدان لەبەرچاۋى مانۋوۋەح و ژنەكەى ديار نەما، ئەۋەسا مانۋوۋەح زانى ئەۋە فرىشتەى يەزدان بوو. (22) ئېتر مانۋوۋەح بە ژنەكەى گوت: «يىگومان دەمرىن، چونكە خودامان بېنى!»
فرىشتەكەى يەزدان لەناو گرى قوربانگاكەدا سەركەوت — يىگومان دەمرىن، چونكە خودامان بېنى.

(بېرۆكە كەسىيەكانم: سىن شت لە داۋەران ۱۳ دەرەكەۋن. مانۋوۋەح داۋاى ناو دەكات، ھەر ۋەك ياقۇب لە پەيداۋون ۳۲ كرى. ناۋەكە دوۋبارە لە مانۋوۋەح ھارداۋەتەۋە، ئەم جارە بە ھۆكارىكى ديارىكراۋەۋە. ۋشە عىبرىيەكە كە بۇ ئەۋە ھۆكارە ھاتوۋە پىلىي (H6383). ۋەرگىپرانى KJV پىلىي ۋەك "نەيىنى" ۋەرگىپراۋە. پىلىي ماناى ئەۋەيە كە زۆر سەپىر و سەرسورھىنەرترە لەۋەى نزانرئيت. پىلىي لە ھەمان رەگەزەۋەيە كە پەلى (H6382)، ئەۋە ۋشەيەى لە ئىشاي ۹:6 ۋەك "سەرسورھىنەر" ۋەرگىپراۋە، لەۋە شوپىنەى كە مندالەى پۇمان لەدايك بوۋە ناۋدەبردئيت. ھەمان فرىشتەى يەزدان دواتر بە گرى قوربانگاكەۋە بەرزەپىتەۋە. دەرەنجامى مانۋوۋەح خۇى نىيە "ئىمە فرىشتەيەكەمان بېنى." دەرەنجامى مانۋوۋەح ئەۋەيە "ئىمە خودامان بېنى.")

B6. فەرماندە لە دەرەۋەى ئەريحا — كرنۋوشى بۇ برد، پىلاۋەكانى داكەند

يەشوع 5:13 ئەۋە بوو كاتېك يەشوع لە نزيك ئەريحا بوو، سەرى ھەلېرى و بېنى ۋا پياۋيىك بەرامبەرى راۋەستاو و شمشىرەكەشى ھەلېشاۋە. يەشوعېش چوۋە لاى و پېى گوت: «ئايا تۆ لەگەل ئىمە دايت يان لەگەل دوزمەنەكانمان؟» [H8269 sar] (14) ئەۋەش گوتى: «ھىچيان، چونكە ئېستا مەن ۋەك فەرماندەى گشتى سوپاى يەزدان ھاتوۋم.» جا يەشوع بە پوۋدا بەسەر زەۋى كەوت و كرنۋوشى برد و گوتى: «پەيامى گەۋرەكەم چىيە بۇ خزمەتكارى خۇى؟» (15) فەرماندەى گشتى سوپاى يەزدانىش بە يەشوعى فەرموو: «پىلاۋەكانت لە پېت دابكەنە، چونكە ئەۋە شوپىنەى تۆ لەسەرى ۋەستاۋيت پېرۋزە.» يەشوعېش بەم جۆرەى كرد.

يەشوع بەسەر زەۋيدا كەوت و كرنۋوشى برد — پىلاۋەكەت لە پېت دابكەنە، چونكە ئەۋە شوپىنەى لەسەرى ۋەستاۋيت پېرۋزە.

روانگەيەكى جياۋاز، ھەمان دىمەن — دوو پياۋ پىيان گوترا پىلاۋەكانيان دابكەنەن

دەرچوۋن 3:5 فەرموۋى: «نزيكى ئېرە مەكەۋە. پىلاۋەكانت لە پېت دابكەنە، چونكە ئەۋە شوپىنەى تۆ لەسەرى ۋەستاۋيت خاكىكى پېرۋزە.»

پىلاۋەكانت لە پېت دابكەنە، چونكە ئەۋە شوپىنەى تۆ لەسەرى ۋەستاۋيت خاكىكى پېرۋزە.

(بۇچوۋنى تايىتەى مەن: سەرنج پە ھەمان فەرمان، بە ھەمان ۋشە يان نزيكى ھەمان ۋشە، بە دوو پياۋى جياۋاز دراۋە، سەدان سأل لە يەكتىرى دواتر. لەلاى دەۋەن، فەرمانەكە لەۋە دەرگەۋەيە كە دەقى پېرۋز پىي دەلئيت يەزدان و خودا. لە دەرەۋەى ئەريحا، فەرمانەكە لە پياۋيىكەۋەيە كە شمشىرېكى بەدەستەۋە ھەيە و لەۋى راۋەستاو. يەشوع بەسەردا دەرگەۋەىت و ئەم پياۋە دەپەرستىت. پياۋەكە نكۋلى لە پەرستەنەكە نەكرد. ئەمە بەراۋرد بەكە لەگەل ئەۋەى كە فرشتەيەكى راستەقېنەى بەدېيىنراۋ دېكات كاتېك پياۋيىك ھەۋل دەدات فرشتەكە بېەرستىت. فرشتەكە دەلئيت، "مەن ھاۋكارى تۆم" (پۇياى يۇخەنا ۱۹:۱۰)، و "خودا بېەرستە" (پۇياى يۇخەنا ۲۳:۹). يۇخەنا دوو جار ھەۋلىدا فرشتەيەك بېەرستىت، ۋ ھەردوۋ جار فرشتەكە نكۋلى كرد. كەس نكۋلى لە پەرستىنى يەشوع لە دەرەۋەى ئەريحا نەكرد.)

B7. ئېستا پەيمانى نوى شتىكى زۆر پوۋن دەلئيت

يۇخەنا 1:18 ھەرگىز كەس خوداى نەبىنيۋە جگە لە كورە تاقانەكەى خودا، ئەۋەى لە باۋەشى باۋكدايە، ئەۋە خوداى دەرخست.

[G1834 exegeomai] [G3439 monogenes]

ھىچ كەسىك ھەرگىز خوداى نەبىنيۋە — كورە تاقانەكە ناساندى.

يۇخەنا 5:37 باۋكىشم كە ناردوۋمى، خۇى شايەتېم بۇ دەدات. ئېۋە ھەرگىز دەنگىتان نەبىستوۋە و پۋالەتيتان نەبىنيۋە،

ئېۋە ھەرگىز دەنگىتان نەبىستوۋە و پۋالەتيتان نەبىنيۋە.

يەكەم تېمۇساۋس 6:16 تەنھا ئەۋە نەمرە، لە پوۋناكى نىشتەجىيە و كەس لېى نزيك نابىتەۋە، ئەۋەى كەس نەبىنيۋە و ناتوانى بېيىنئيت، بۇ ئەۋە پېز و تواناى ھەتاهەتابى! ئامىن.

نىشتەجى لە پوۋناكىدا كە ھىچ كەس ناتوانئيت لېى نزيك بىتەۋە — كە ھىچ كەس نەبىنيۋە و ناتوانئيت بېيىنئيت.

ئېستا دوو نىۋەكەى پېرۋزنامە لەتەنىشت يەكتىرىدا دانى و ھەردوۋ نىۋەكە بېكەۋە بخوئەرەۋە.

پهیمانی کون دووباره و دووباره ده‌لټ، که خه‌لک هم که سه‌یان بېنیوه، له‌گه‌ل هم که سه‌یه‌یان کردووه، له‌بهردهم هم که سه‌ خواردنیان خواردووه، له‌گه‌ل هم که سه‌ کوشابوون، و ژیاون.

پهیمانی نوی به پروونی و سن جار دووپاتی ده‌کانه‌وه که هیچ که سیک هرگیز خودای باوکی نه‌بېنیوه، و هیچ که سیک ناتوانیت خودای باوک بېنیټ.

هردوو پسته‌که راستن. که‌وانه‌وه که سه‌ی خه‌لکی له‌ پهیمانی کوندا بېنیان و نه‌و باوکه‌ی خه‌لکی نه‌یانتوانی بېنن، دوو که‌سی جیاوازن. یو‌حه‌نا پروونی ده‌کانه‌وه که نه‌و که سه‌ی بېنراوه‌کیه. نه‌و ده‌لټ که‌سی بېنراو نه‌و کوره‌ تافانه‌یه که له‌دایکبووه، نه‌و کورپی که له‌ باوه‌سی باوک دایه، و نه‌م کورپه‌ش خودای باوکی دهرخستووه بو‌ نه‌وه‌ی خودای باوک بتوانیت بېنریت.

[نایه‌نه‌کان پیکه‌وه به‌ستراوه‌ته‌وه — هیچ نایه‌تیک به‌ته‌نها نه‌مه نالټ]

(بیرۆکه که‌سیه‌کانم: وریابه و راستگو به‌لټ‌ده‌دا، چونکه ههر لټ‌یه‌به که مرقف ده‌ست پیده‌کات شتیک زیاد بکات بو‌ سهرکتی پیروژ. نه‌وه‌ی که راسته‌وخو‌گوتراوه: ده‌قی په‌یمانی کون خوی هم که سه‌ تیردراوه به‌ یه‌زدان و خودا ناوده‌یات، و نه‌و که‌سانه‌ی هم که سه‌ تیردراویان بېنیوه هه‌مان شت ده‌لټن. نه‌و به‌شه دهره‌نجام نییه. نه‌و به‌شه نه‌وه‌یه که پسته‌کان ده‌لټن. نه‌وه‌ی که به‌به‌که‌وه نانی نایه‌ته‌کان ده‌سته‌بهر ده‌کرت: نه‌وه‌یه که نه‌م که سه‌ دپاره دپنراوه به‌تابیه‌تی کوره‌که‌یه. هیچ نایه‌تیک نالټ "فریشته‌ی یه‌زدان له‌ پیدابوون ۱۶ عیسایه." هم دهره‌نجامه به‌ده‌ستده‌نیرت به‌ دانانی یو‌حه‌نا ۱:۱۸، یو‌حه‌نا ۵:۳۷، و ۱ تیمو‌س‌سوس ۶:۱۶ له‌گه‌ل چیرۆکه‌کانی په‌یمانی کون و پرسپارکردن کټ بېنراوه. بو‌یه‌ تاکه‌که له‌و‌تیه، و تاکه‌که له‌وی ده‌م‌نیت‌ه‌وه.)

B8. فریشته‌که که یه‌زدانه دیسان له‌ کو‌تاییه‌کانی په‌یمانی کون دهرکه‌وت

مه‌لاخی 3:1 «من نیردراوی خوم ده‌نیرم، نه‌وه‌ی ریځگاکه‌ی پیشم بو‌ ناماده‌ ده‌کات. له‌ناکاو نه‌و په‌روهردگارپی که ئیوه داوای ده‌کن، دپټه‌ ناو په‌رستگاکه‌ی؛ بېگومان نیردراوه‌که‌ی په‌یمانی‌ش دپټ که دلتان پی‌ خو‌شه.» نه‌مه فره‌مایشتی یه‌زدانی سوپاس‌لاره. [H4397 malak] من نیردراوه‌که‌م ده‌نیرم + نه‌و ریځا بوم ناماده‌ ده‌کات → یه‌زدان له‌ناکاو دپټه‌ په‌رستگاکه‌ی خوی، هه‌روه‌ها نیردراوی په‌یمان.

دیدگای جیاواز، دیمه‌نی هه‌مان — نیردراوه‌که به‌لټ‌دراوه، و نیردراوه‌که ناسراوه

مه‌رقوس 1:2 له‌ په‌رتووکې ئېشایای پیغم‌به‌ردا نووسراوه: «(من نیردراوی خوم له‌پیشته‌وه ده‌نیرم، نه‌وه‌ی ریځات بو‌ ناماده‌ ده‌کات،)» (3) «که‌سیک له‌ چو‌له‌وانی هاوار ده‌کات و ده‌لټ: «ریځا بو‌ هاتنی یه‌زدان ناماده‌ بکن، ریځکه‌کانی بو‌ ریځک‌خن.»» (4) یه‌حیا هات، له‌ چو‌له‌وانیدا خه‌لکی له‌ ئاو هه‌لده‌کېشا و جاری له‌ ئاوه‌له‌کېشانی توبه‌کردنی دده‌ا بو‌ گونا به‌خشین.

به‌لام، من نیردراوی خوم له‌پیش پروی تو ده‌نیرم → ریځای یه‌زدان ناماده‌ بکن.

(بیرۆکه که‌سیه‌کانم: مه‌لاخی ۳:۱ ناوی دوو که‌سی تیردراو ده‌بات له‌ یه‌ک نایه‌تدا. یه‌کیک له‌ که‌سه تیردراوه‌کان پیشم‌ه‌وه ده‌چیت بو‌ نه‌وه‌ی ریځا ناماده‌ بکات. که‌سی تیردراوی دووه‌م به‌ ناوی "خاوه‌ن شکو" و "تیردراوی په‌یمان" ناوده‌بردیت. هم دووه‌م که‌سی تیردراوه‌ نه‌وه‌یه که دپټ بو‌ په‌رستگای تابیه‌تی خاوه‌ن شکو. مه‌رقوس مزده‌نامه‌ی مه‌رقوس به‌ هاورنی ههر نه‌و ده‌قه له‌ مه‌لاخی ۳:۱ ده‌ست پیده‌کات. مه‌رقوس ناوی ریځا ناماده‌که‌ره‌که ده‌خاته یه‌حیا، له‌ بیابان. نه‌مه که‌سی تیردراوی دووه‌م بن‌ ناو ده‌نیلټ‌ه‌وه له‌لایه‌ن مه‌رقوس‌ه‌وه له‌و خاله‌دا. په‌یمانی کون به‌ چاوه‌روانی تیردراویک کو‌تایی دپټ که خوی خاوه‌ن شکو‌یه. په‌یمانی نوی به‌ هه‌مان تیردراو ده‌ست پیده‌کات که بو‌ ژورووه ده‌روات.)

C. دار که خرایه سهر تاکه‌ کور — ئیبراهیم و ئیسحاق له‌سهر کیو

C1. پیدابوون 22:2 ئینجا خودا فره‌مووی: «ئیسحاقی کوره‌ تاقانه‌ت، نه‌وه‌ی که خو‌شت ده‌وټ، ببه و برؤ بو‌ خاکی مۆریا. له‌وئ له‌سهر به‌کیک له‌ کیوه‌کان که خوم پیټ ده‌لټیم، بیکه به‌ قوربانی سووتاندن.» [H3173 yachiyd]

ئیتسا کوره‌که‌ت ببه، ئیسحاقی کوره‌ تاقانه‌که‌ت که خو‌شته‌ده‌وټ → له‌وئ وه‌ک قوربانی سووتاندن پی‌شکه‌شی بکه.

C2. پیدابوون 22:6 ئیبراهیم داری قوربانی سووتاندنه‌که‌ی هه‌لگرت و خستییه‌ سهر پش‌تی ئیسحاقی کورپی، خو‌شی ناگر و چه‌قو‌که‌ی هه‌لگرت. کاتیک هه‌ردوکیان پیکه‌وه پو‌یشتن، [H6086 ets]

ئیبراهیم داری قوربانی سووتاندنه‌که‌ی هه‌لگرت و خستییه‌ سهر پش‌تی ئیسحاقی کورپی → کاتیک هه‌ردوکیان پیکه‌وه پو‌یشتن.

(بیرۆکه که‌سیه‌کانم: له‌ پیدایش ۲۲:۶، باوک دار هه‌لنه‌گرتووه. ئیسحاق داره‌که به‌رزایی کیوه‌که هه‌لده‌گرت. ئیبراهیم ئیسحاق له‌سهر نه‌و داره‌ راده‌خات. وشه‌ی عیبری بو‌ نه‌و داره‌ ئیتس (H6086) ه. نه‌مه وشه‌ی ئاساییه بو‌ داریکی زیندو، هه‌روه‌ها بو‌ داری براو. هه‌مان وشه‌ ناوی داری ژیانیش لیده‌نریت، و داری ناوه‌راستی باغچه‌که‌ش.)

C3. پیدابوون 22:7 ئیسحاق به‌ ئیبراهیمی باوکی گوت: «باوکه‌!» نه‌ویش وه‌لامی دایه‌وه: «ها کورم؟» ئیسحاق گوتی: «نه‌وه‌تا ناگره‌که و داری سووتاندنه‌که، نه‌ی کوا به‌رخه‌که که بو‌ قوربانی سووتاندنه‌که‌یه؟» (8) ئیبراهیم وه‌لامی دایه‌وه: «خودا خوی به‌رخ‌ی قوربانی سووتاندنه‌که دابین ده‌کات، کورم.» ئیترا هه‌ردوکیان پیکه‌وه پو‌یشتن.

بەرخەكە كوا بۇ قوربانى سووتاندن؟ → خدا بەرخىك بۇ خۇى دابىن دەكات.

C4. پەيدا بون 22:13 ئىبراھىم چاۋى ھەلپى و بىنى وا بەرانىك لەدوايە ھە لەناو دەۋەنەكە بە ھەردو قۇچى گىربوۋە. ئىبراھىم چو و بەرانەكە گرت و لە جياتى كورەكەى كىردىيە قوربانى سووتاندن.

بەرانىك كە شاخەكانى لەناو دەۋەن گىرابو → ئەۋى ۋەك قوربانى سووتاندن پىشكەش كىرد لە جياتى كورەكەى.

پەيدا بون 22:14 ئىبراھىم ئەۋ شۆينەى ناۋ نا، «يەزدان دابىنى دەكات». ھەتا ئەمپۇش دەگوتىت، «لەسەر كىۋى يەزدان، دابىن دەكرىت. لەسەر كىۋى يەزدان، دابىن دەكرىت.

(بىرۆكە كەسىيەكانم: دوۋارە سەپرى پىسارى كورەكە بىكەرەۋە لە پەيدا بون ۲۲:۷: بەرخەكە لەكوئىيە؟ ئىبراھىم ۋەلامى پىسارەكە دەداتەۋە. ۋەلامى ئىبراھىم زۆر ھەۋە دورەكەۋىتەۋە كە خۇى دەپزانى. ئىبراھىم دەلەت، "خودا خۇى بەرخىك بۇ قوربانى سووتاندن دابىن دەكات." ئەۋ دەستەۋازىيە دوۋ مانا ھەلدەگىت. يەك مانا ئەۋەيە كە خودا بەرخىك بۇ بەكارھىنانى خۇى ۋەردەگىت. مانا يەكە دىكە ئەۋەيە كە خودا خۇى ۋەك بەرخ دابىن دەكات. ئەۋەى خودا بەراستى لە ۋۆژەدا دابىنى كىرد بەرانىك بو، نەك بەرخىك. بەران مەرىكى تىرىنەى گەشەكردوۋە. ئەم بەرانە لە جياتى كورەكە مرد، بە شاخەكانىيەۋە گىرابو. پىسارى ئىسحاق بە مانا يەكە دىارىكراۋ لەسەر شاخەكە ۋەلامدرايەۋە. پىسارى ئىسحاق بە مانا يەكە دىكەش كراۋە دەمىننەۋە. ھىشتا بەرخىك قەرزە. ئىبراھىم ناۋى شۆينەكە دادەنەت بە بەلنىك لە كاتى داھانودا: "لە كىۋى يەزدان دەپىنەت.")

دىمەنىكى جياۋاز، ھەمان سەھنە — كورەكە كە دارى ھەلگرت، و كورەكە كە خاچى ھەلگرت

پەيدا بون 22:6 ئىبراھىم دارى قوربانى سووتاندنەكەى ھەلگرت و خىستىيە سەر پىشتى ئىسحاقى كورى، خۇشى ئاگر و چەقۇكەى ھەلگرت. كاتىك ھەردوۋىكان پىكەۋە ۋۆيشتن،

ئىبراھىم دارەكانى خىستە سەر ئىسحاقى كورى → ھەردوۋىكان پىكەۋە ۋۆيشتن.

يۇحەنا 19:17 عىساش خاچەكەى خۇى ھەلگرت و چوۋ بەرەۋ ئەۋ شۆينەى كە پىۋى دەگوترا «شۆينى كاسەسەر»، بە عىبرىش دەپىتە «گولگۇسا». عىساش خاچەكەى خۇى ھەلگرت و چوۋ بەرەۋ ئەۋ شۆينەى كە پىۋى دەگوترا «شۆينى كاسەسەر.

يۇحەنا 19:18 لەۋى لەگەل دوۋ كەسى دىكە لە خاچان دا، ھەريەكە لە لايەكىيەۋە، عىساش لە ناۋەراستىان. لەۋى ئەۋيان لەخاچ دا و عىسا لەناۋەراستدا.

(بۇچوۋنى تاييەتى من: باۋكىك، تاقە كورىك كە باۋكى خۇشەيدەۋىت، گىرىك، دار خراۋەتە سەر سانى خۇى كورەكە، و كورەكە بە پىۋە بەرەۋ سەرەۋە دەروات لەزىر ھەۋ دارە. ئەم دىمەنە دوۋ جار لە كىۋى پىرۋز روۋىداۋە. يەكەم جار، لە پەيدا بون ۲۲، خودا چەقۇكەى راگرت. خودا بەرخىكى چىگرەۋى خىستە شۆينى كورەكە. جارى دوۋەم، لەسەر خاچ، كەس مەردنەكەى رانەگرت. ئەم جارە، كورەكە بوۋە چىگرەۋە. تىكايە جۇرىكى تىرى جياۋازى نىۋان ئەۋ دوۋ دىمەنە بەدىيەك. ئىسحاق پىسارى كىرد، "بەرخەكە لەكوئىيە؟" ھىچ ۋەلامىك بۇ پىسارى ئىسحاق لە ۋۆژەدا نەبو. ۋەلامەكە دواتر ھات، لەسەر روۋبارى ئوردون، لە يەحياۋە. يەحيا ئامازەى كىرد بۇ پىۋىك كە بەرەۋ ئەۋ دەۋىشت).

C5. يۇحەنا 1:29 بۇ بەيانى كاتىك يەحيا بىنى عىسا بەرەۋ روۋى دىت، گوتى: «ئەۋەتا بەرخى خودا، ئەۋەى گوناهى جىهان لادەبات! گوتى: «ئەۋەتا بەرخى خودا، ئەۋەى گوناهى جىهان لادەبات.

C6. پەيدا بون 22:2 ئىنجا خودا فەرموۋى: «ئىسحاقى كورە تاقانەت، ئەۋەى كە خۇشت دەۋىت، بىۋە ۋۆ بۇ خاكى مۇريا. لەۋى لەسەر يەكىك لە كىۋەكان كە خۇم پىت دەلەم، بىكە بە قوربانى سووتاندن.»

يۇحەنا 3:16 لەبەر ئەۋەى خودا ئەۋەندە جىهانى خۇشويست، تەنانەت كورە تاقانەكەى بەختىرد، تاكو ھەركەسىك باۋەپى پىۋى بھىنەت لەناۋ نەچىت، بەلكو ژيانى ھەتاھەتايى ھەبىت، [G3439 monogenes] تاکە كورەكەت، ئەۋەى خۇشتەۋىستە → ئەۋ تاكە كورى بەخىشەۋەى بەخىشى.

C7. عىبرانىيەكان 11:17 بە باۋەپ ئىبراھىم ئىسحاقى كورى ۋەك قوربانى پىشكەش كىرد، كاتىك خودا ئىبراھىمى تاقى كىردەۋە. ئەۋەى بە بەلەن لە خودا ۋەرىگرت ئامادە بوۋ كورە تاقانەكەى بىكاتە قوربانى، (18) ھەرچەندە خودا سەبارەت بەۋ فەرموۋى: «لە رېگەى ئىسحاقەۋە ئەۋەى تۆ ناۋەبىردىت. (19) ئىبراھىم دىلناۋو لەۋەى كە خودا دەتوانىت ئىسحاق لەدۋاى مەردنى زىندوۋ بىكاتەۋە. بە واتايەكى دىكە، خودا ئەۋى بە شىۋەيەكى نمونەيى لەنۋو مردوۋان ھەستاندەۋە.

كورە تاقانەكەى پىشكەش كىرد → بە باۋەپى ئەۋەى خودا دەتوانىت ھەتا لە مردوۋانىش زىندوۋى بىكاتەۋە.

(بىرۆكە كەسىم: نوۋسەرى پەرتوۋكى عىبرانىيەكان ھەمان ۋەشەى يۇنانى بۇ ئىسحاق بەكارىدەھىنەت كە يۇحەنا بۇ عىسا بەكارىدەھىنەت. ئەۋ ۋەشەيە "تاقانەبو" يە، مۇنۋەگەنەس (G3439). نوۋسەرى عىبرانىيەكان پىمان دەلەت ئىبراھىم لە رېگەى سەركەۋتە بۇ كىۋى چى بىر دەكرەۋە. ئىبراھىم بىرى لەۋە دەكرەۋە كە خودا دەتوانىت كورەكە لە مردوۋان ھەلەستىنەۋە. ئىبراھىم بە گەنجەكانى خوارەۋەى گىردەكەى گوت، "من و كورەكە دەچىنە ئەۋى و كىۋىش دەبەين، و دەگەرىنەۋە بۇ لاتان." ئىبراھىم ھىۋاى ئەۋەى ھەبوۋ كە لەگەل ئىسحاق بەرەنەۋە خوارەۋەى كىۋەكە. نوۋسەرى عىبرانىيەكان دەلەت ئىبراھىم ئىسحاقى ۋەركىتەۋە، "بە شىۋەيەك." شىۋە ئىردەا واتا ۋىنە بان ھىمايە. سى ۋۆژ دۋاى فەرمانەكە، كورىك كە ۋەك مردوۋ واپوۋ زىندوۋانە گەرايەۋە.)

تېبىنىيەك لەسەر شۆينەكە — تېبىنىيەكى پىشتىۋان، نەك بۇچوۋنىك كە ئايەتەكان بە روۋنى دەلەن

دوۋەم پوخەى مېژو 3:1 ئىنجا سلىمان دەستى بە بنىادنانى پەرىستگى يەزدان كىرد لە ئۆرشەلىم لە كىۋى مۇريا، كە لەۋىدا يەزدان خۇى بۇ داۋى باۋكى دەرختىبو. پەرىستگاكە لەسەر جۇخىنەكەى ئەرەۋناى يەبوسى بو، ئەۋ شۆينەى كە داۋد ئامادەى كىردبو.

ئىنجا سلىمان دەستى بە بنىادنانى پەرىستگى يەزدان كىرد لە ئۆرشەلىم لە كىۋى مۇريا.

(بىر كەسەنە ھەي كەسىم: پەيدا بولۇپ 22:2 ناۋى ئەو شۆپنە دەپات كە خودا ئىبراھىمى بۇ ئارادوۋە ۋەكو خاكى مۇرىا. 2 پوختەي مېۋوۋەكان 3:1 ناۋى ئەو شۆپنە دەپات كە سلىمان پەرسىكاگەي لىن بىنبا نا ۋەكو كىۋى مۇرىا، لە ئۆرشەلىم. كىۋى نىزىكىۋونەۋەي قورىيانىكىرنى ئىسحاق و كىۋى ھەموو قورىيانىيە دواترىيەكانى پەرسىكا، بەم شۆپنە ھەمان ناۋيان ھەيە. ئۆرشەلىم ھەروھە ھەمان شەرە كە سەريازەكان عىساياں لە دەرەۋەي دىۋارى شەرەكە لە خاچ دا. تەنھا ئەو بلىن كە ئايەتەكان دەپلىن. ئايەتەكان ئاللىن گولگۇسا ھەمان بەرد بوۋە ۋەك مۇرىا. ئايەتەكان دەلىن ھەمان ناۋ، ھەمان زىنجىرەي گەردەكان، و ھەمان شار. ۋەشەكانى خودى ئىبراھىم ئەمانە بوۋن: "لە كىۋى بەزدان ديار دەپت. " ئىبراھىم ئەو ۋەشەي بە كاتى داھاتوۋ گوت.)

D. بەندەي چەرمەسەر كىش — ئەو بەشەي كە خاچ باس دەكات پىش ئەۋەي خاچ ھەبوۋىت

D1. ئىشاي 52:13 بىيەن، بەندەكەم وا بە وريايىيەۋە ھەلسوكەوت دەكات، بەرز و بلىند و زۇر پايەبەرز دەپت. (14) ۋەك ئەۋەي زۇر كەس واقيان لىي وپما، دىمەنى ۋەك مەۋق نەبوو، ۋىنەي لە ئادەمىزاد نەدەچوو، (15) ئاۋا زۇر لە نەتەۋەكان لىي سەرسام دەبن، لەبەر ئەو پاشايان دەمى خۇيان دەگرن، چونكە ئەۋەي بۇيان باس نەكرابوو دەيىبن، ئەۋەي نەپانىستىبوو تىي دەگەن.

پروۋى ئەو زىاتر لە ھەموو مەۋقەك شىۋاۋوبو — بەم شۆپنەيە زۇر نەتەۋە پاك دەكاتەۋە.

D2. ئىشاي 53:1 كى باۋەپى بە پەيامەكەمان كەرد و ھىزى يەزدان بۇ كى دەرەكەت؟ (2) بەندەكە ۋەك چەكەرە لەبەردەمى بالاي كەرد، ۋەك پەگ لە خاكىكى تىنوۋ گەشەي كەرد. نە جوانى ھەبوو و نە پايەبەرزى تاۋەكو سەرنىجان بۇي بچىت، نە دىمەن تاۋەكو ئارەزوۋى بىكەين.

كى باۋەپى بە ھەۋالەكەمان ھىنا؟ — ھىچ جوانىيەكى نىيە كە ئارەزوۋى بىكەين.

D3. ئىشاي 53:3 پىسا و سوو كەلەيەن خەلگەۋە، پىاۋى ئازار و شەرەزى ناخۇشى. ۋەك يەكەك خەلگە پروۋى خۇيانى لى بشارنەۋە، پىساۋ بوو و بە ھىچمان نەزانى.

پىاۋىكى خەمبار و ئاشناى ئازار — پىساۋ كرا و ئىمە بەھايەكەمان پىي نەدا.

D4. ئىشاي 53:4 بە دلىيەيەۋە دەرەكەكانى ئىمەي ھەلگەرت، ئازارەكانى ئىمەي برد، ئىمەش وامانزانى لەلەيەن خوداۋە گورزى بەركەۋتوۋە، لىي دراۋە و زەلەلە. (5) بەلام ئەو لەبەر ياخيۋونەكانمان بىرىندار بوو، لەبەر تاۋانەكانمان وردوخاشكرا. ئەو لە پىناۋى ئاشتەۋونەۋەي ئىمە سزى چىزىت، بە بىرەنەكانى ئەو چاك بوۋىنەۋە.

ئەو لەبەر ياخيۋونمان بىرىندار كرا + لەبەر تاۋانمان كوتراۋە — بەھۋى بىرەنەكانىيەۋە ئىمە چاك بوۋىنەۋەۋە.

D5. ئىشاي 53:6 ھەموۋمان ۋەك مەپ وىل و سەرگەردان بوۋىن، ھەربەكەمان مىل پىگى خۇي گرتوۋە، بەلام يەزدان ھەموۋ تاۋانەكانى ئىمەي خستە سەر ئەو.

ھەموۋمان ۋەك مەپ وىل و سەرگەردان بوۋىن — بەلام يەزدان ھەموۋ تاۋانەكانى ئىمەي خستە سەر ئەو.

D6. ئىشاي 53:7 زەلەل كرا و ستەمىيان لىكەرد، بەلام دەمى نەكەردەۋە. ئەو ۋەك بەرخ بۇ سەرپرېن بردرا، ۋەك چۆن مەپىك لەبەردەستى ئەۋانەي خورىيەكەي دەپنەۋە بىدەنگە، ئەو دەمى نەكەردەۋە.

ۋەك بەرخىك بۇ سەرپرېن دەبردېت — دەمى خۇي ناكاتەۋە.

D7. ئىشاي 53:8 بە ستەم و حوكم بەسەردادان بردرا. بەلام كى لە نەۋەي سەردەمى خۇي لە دىۋى ۋەستايەۋە؟ چونكە لە جىھانى زىندوۋان ھەلگىرا، لەبەر ياخيۋونى گەلەكەم ئەو لىي درا.

لە خاكى زىندوۋان بىرايەۋە — لەبەر ياخيۋونى گەلەكەم لىدرا.

D8. ئىشاي 53:9 گۆپى لەگەل بەدكاران دانرا، دۋاى مردنى لە گۆپى دەۋلەمەندىك نىژرا، ھەرچەندە ستەمكارى نەكەرد و فروفىلى لەسەر زار نەبوو.

گۆپى لەگەل خراپەكاراندا دانا و لە مردنىدا لەگەل دەۋلەمەندىدا بوو — ھىچ ستەمىكى نەكەردبوو.

D9. ئىشاي 53:10 بەلام خواستى يەزدان بوو وردوخاشى بكات و ئازار بىكىشىت، لەگەل ئەۋەشدا يەزدان ژيانى كەرد بە قورىيانى تاۋان، نەۋە و پۇزگارى دىرژ دەبىنىت، خواستى يەزدان بە دەستى ئەو سەردەكەۋىت.

كاتىك گىيانى خوت دەكەيتە قورىيانى گوناۋ — تۋۋى خۇي دەبىنىت و پۇزگارى خۇي دىرژ دەكاتەۋە.

D10. ئىشاي 53:11 لەدۋاى ئەو ئازارەي بەرگەي گەرت، پروۋانكى ژيان دەبىنىت و تىر دەپت، بەندە راستودروستەكەم بە ئەزمۈونى خۇي زۇر كەس بىتۋان دەكات و ئەو تاۋانەكانىيان ھەلدەگىت. (12) لەبەر ئەۋە لەگەل مەزەنەكان بەشى دەدەم، لەگەل بەھىزەكان دەستكەۋت بەش دەكات، چونكە ژيانى خۇي بەخت كەرد و لەگەل ياخيۋوان ژمىردرا، لەبەر ئەۋەي گوناۋى زۇر كەسى ھەلگەرت و داكۇكى لە ياخيۋوان كەرد.

گىيانى خۇي بۇ مردن پىزاندا + لەگەل ياخيۋەكان ژمىردرا — گوناۋى زۇرانى ھەلگەرت، و پارانەۋەي بۇ ياخيۋەكان كەرد.

(بىرۋەكى مەن بەشۋەيەكى كەسى: ئىشاي 53:9 بخۋىنەۋەۋە و دوۋبارە ئىشاي 53:10 بە پىزەندى. ئايەتى بەكەم دەلىت خزمەتكار مردبوۋە و لە گۆپى پىاۋىكى دەۋلەمەند نىژرا بوۋە. دوۋەم دەلىت پاش ئەۋەي گىيانى خزمەتكار دەرگىتە قورىيانى بۇ گوناۋ، خزمەتكار تۋۋى خۇي دەبىنىت و پۇزانى خۇي دىرژ دەكەيتەۋە. ئەم دوۋ دانىشتە ناتۋان ھەردوۋىكان راست بن سەبارەت بە پىاۋىك كە ھەر مردوۋ دەمىنىتەۋە. زىندوۋوۋوۋە لەم بەشەي ئىشايادا نووسراۋەتەۋە، حەۋت سەد سال پىش نەۋەي زىندوۋوۋوۋە پىوۋىدا.)

دیمه‌نیکى جیاواز، هه‌مان سه‌هه — په‌ړه‌ی پښه‌مبه‌ره‌که، و پیاوړیک له گالیسکه‌یه‌کدا به‌ده‌نگى به‌رز ده‌یخوښته‌وه

کردار 8:32 نه‌و بره‌گه‌یه‌ی نووسراوه‌ پیرۆزه‌کان که ده‌یخوښته‌وه‌ نه‌مه‌ بوو: ژنه‌و وه‌ک مه‌ر بۆ سه‌ربرېن بردرا، وه‌ک چۆن به‌رخ له‌به‌رده‌ستى نه‌وه‌ی خوږیه‌که‌ی ده‌برېته‌وه‌ بېده‌نگه‌، نه‌و ده‌مى نه‌کرده‌وه. (33) له‌ کاتى سووکا‌یه‌تې پیکردنېدا له‌ داپه‌روه‌رى بېبه‌ش کړا. ئېتر کى باسې نه‌وه‌کانى ده‌کات؟ چونکه‌ ژبانی له‌سه‌ر زه‌وى هه‌لگیرا. (34) خه‌ساوه‌که‌ پرسیارى له‌ فیلیپپۆس کړد: «پرسیارىکم هه‌یه: نه‌م پښه‌مبه‌ره‌ باسې کى ده‌کات؟ باسې خۆى یان یه‌کېکى دیکه؟» (35) ئینجا فیلیپپۆس له‌م نووسراوه‌ پیرۆزه‌وه‌ ده‌ستى کړد به‌ روونکړدنه‌وه‌ی ده‌قه‌که‌ و مزگینى عیسای دایى.

پښه‌مبه‌ره‌که‌ باسې کى ده‌کات؟ — فیلیپپۆس له‌م نووسراوه‌یه‌وه‌ ده‌ستى پیکرد و مزگینى عیسای پېدا.

(بیرۆکه‌که‌کام: نه‌مه‌ پرسىارىکى راستگو‌یا‌نه‌یه‌، به‌ ده‌نگى به‌رز له‌لایه‌ن پیاوړیکه‌وه‌ که هه‌رگیز وه‌لامه‌که‌ی نه‌بیستېوو. پرسىاره‌که‌ نه‌مه‌یه: پښه‌مبه‌ره‌که‌ باسې کى ده‌کات؟ وه‌لامه‌که‌ بۆچوونى تايه‌تې فیلیپپۆس نییه. فیلیپپۆس له‌و تايه‌ته‌ دیارىبه‌ی ئېشایا ۵۳ ده‌ستى پیکرد. فیلیپپۆس عیسای له‌و تايه‌ته‌وه‌ چاردا. خوښته‌وه‌ی خودى ئېردراوان بۆ ئېشایا ۵۳ بۆمان نووسراوه‌ته‌وه‌. که‌س پېویست ناکات مه‌شخول بېت له‌بارى خوښته‌وه‌ی ئېردراوانى ئېشایا ۵۳).

E. عیمانوړل — خودا له‌گه‌لمان، مندالې له‌دایک‌وو و کوړى به‌خشراو

E1. ئېشایا 7:14 له‌به‌ر نه‌وه‌ په‌روه‌رگار خۆى نېشانه‌یه‌کتان ده‌داتى، نه‌وه‌تا پاکیزه‌یه‌ک سکى ده‌بېت و کوړیکى ده‌بېت، ناوې لى ده‌نېت ئېمانوړل. [H6005 Immanuwel] [H5959 almah]

له‌به‌ر نه‌وه‌ په‌روه‌رگار خۆى نېشانه‌یه‌کتان ده‌داتى → نه‌وه‌تا پاکیزه‌یه‌ک سکى ده‌بېت و کوړیکى ده‌بېت، ناوې لى ده‌نېت ئېمانوړل.

E2. ئېشایا 9:6 چونکه‌ کوړیکمان ده‌بېت، کوړیکمان پېده‌درېت و سه‌رکردایه‌تې ده‌که‌وېته‌ سه‌رشانى. ناوې لى ده‌نېت سه‌رسوړه‌ڼه‌ر و پاوړژگار، خودای به‌توانا، باوکى هه‌تاهه‌تايى، مېرى ناشتى. [H6382 pele] (7) گه‌شه‌سه‌ندنى سه‌رۆکايه‌تې و ناشتیه‌که‌ی بى کۆتايى ده‌بېت. له‌سه‌ر ته‌ختى داود و به‌سه‌ر شانشینه‌که‌ی پاشايه‌تې ده‌کات بۆ چه‌سپاندنى و به‌هېزکردنى، به‌ داپه‌روه‌رى و به‌ راستودروستى له‌ ئېستاوه‌ و هه‌تاهه‌تايه‌. دلگه‌رمى یه‌زدانى سوپاسلار نه‌مه‌ ده‌کات.

مندالېک له‌دایک ده‌بېت + کوړیک ده‌درېت → ناوې بانگ ده‌کړېت خودای توانادار، باوکى هه‌تاهه‌تايى → بۆ زبادبوونى فه‌رمانه‌ړه‌وايه‌تې نه‌و کۆتايى نابېت.

(بیرۆکه‌که‌کامى من: سه‌يرى رېزبه‌ندى نه‌و دوو کرداره‌ بکه‌ له‌ ئېشایا 9:6. نه‌و دوو کرداره‌ کردارى یه‌کسان نېن. نه‌و دوو کرداره‌ به‌م رېزبه‌ندیه‌ به‌ هه‌په‌مه‌کى نېن. مندالېک له‌دایک ده‌بېت (BORN). کوړیک ده‌درېت (GIVEN). له‌دایک‌وو باس له‌وه‌ ده‌کات که‌ مندالېک چۆن هاتووه‌ته‌ ناو جيهانه‌وه‌. دراوبوون باس له‌وه‌ ده‌کات که‌ چى به‌سه‌ر کوړیکدا هاتووه‌ که‌ پېشتر بووه‌، ئېستا سه‌يرى نه‌و ناوانه‌ بکه‌ که‌ به‌م مندالېک دراوون. ئېشایا 9:6 نالېت مندالېک وه‌ک خودای توانادار ده‌بېت. ئېشایا 9:6 ده‌لېت "ناوې بانگ ده‌کړېت خودای توانادار" یه‌که‌م ناو له‌ لیسته‌که‌دا، سه‌رسوړه‌ڼه‌ر، په‌لېیه‌ (H6382). په‌لې هه‌مان په‌گه‌ز هاوېه‌شه‌ له‌گه‌ل نه‌و وه‌لامى مانووه‌ح له‌ دادوه‌ران ۱۳ وه‌ریکرت، کاتیک داوای ناوړیکى کړد و نه‌یتوانى بېبېنېت. له‌ ئېشایا 9:6، ناوه‌که‌ ده‌درېت.)

E3. ئېشایا 9:2 نه‌و گه‌له‌ی له‌ تاريکیدا ده‌رۆیشت، رووناکیه‌کى گه‌وره‌ی بېنى، دانېشتووان له‌ خاکی سیبه‌رى مه‌رگ رووناکی به‌سه‌ریاندا هه‌لّات.

نه‌و گه‌له‌ی له‌ تاريکیدا ده‌رۆیشتن، رووناکیه‌کى گه‌وره‌یان بېنى.

E4. میخا 5:2 «به‌لام تو نه‌ی بېت له‌حمى نه‌فرا ته‌، هه‌رچه‌نده‌ له‌نیو شارۆچکه‌کانى یه‌هودا بچووکېت، به‌لام یه‌کېک له‌ تووه‌ بۆ من ده‌رده‌که‌وېت نه‌وه‌ی ده‌بېته‌ فه‌رمانه‌ړه‌واى ئېسرائیل، په‌چه‌له‌کى له‌ دېرزه‌مانه‌وه‌یه‌، له‌ نه‌زه‌له‌وه‌یه‌،

"له‌ تووه‌ نه‌وه‌ی ده‌رچېت که‌ فه‌رمانه‌ړه‌واى ئېسرائیل ده‌بېت → که‌ هاتنى له‌ کۆنه‌وه‌، له‌ هه‌تاهه‌تايه‌وه‌ بووه‌."

(بیره‌کامى من: یه‌ک رسته‌ له‌ میخا 5:2 هه‌ردوو لاکانى نه‌م ئېکۆلېنه‌وه‌یه‌ به‌ ته‌واوې گرتووه‌ته‌وه‌. نه‌م فه‌رمانه‌ړه‌وايه‌ له‌ شارۆچکه‌یه‌کى بچووکه‌وه‌ دېته‌ ده‌ره‌وه‌. هاتنه‌ ده‌ره‌وه‌ له‌ شارۆچکه‌یه‌کى بچووک سه‌ره‌تايه‌که‌، له‌ شوېنېک که‌ مرؤف ده‌توانېت پېیدا بروت. هاتنه‌ ده‌ره‌وه‌کانى نه‌م فه‌رمانه‌ړه‌وايه‌ له‌ کۆنه‌وه‌یه‌، له‌ هه‌تاهه‌تايه‌وه‌. هاتنه‌ ده‌ره‌وه‌ له‌ هه‌تاهه‌تايه‌وه‌ هېچ سه‌ره‌تايه‌ک نییه‌. میخا هه‌ردو راستیه‌که‌ له‌ یه‌ک رسته‌دا ده‌لېت. میخا هېچ یه‌کېک له‌م راستیانه‌ نه‌رمى ناکاته‌وه‌.)

F. تووى ژن و کچه‌ پاکیزه — یه‌که‌م به‌لّین و هیئانه‌دى

F1. په‌یدابوون 3:15 دوژمنایه‌تېش ده‌خه‌مه‌ نیوان تو و ئافره‌ته‌که‌، نیوان نه‌وه‌ی تو و نه‌وه‌ی نه‌وه‌وه‌. نه‌وه‌ی نه‌و سه‌رت پان ده‌کاته‌وه‌ و تو‌ش پاژنه‌ی پېى ده‌کوئیت.

نیوان نه‌وه‌ی تو و نه‌وه‌ی نه‌وه‌وه‌ → نه‌وه‌ی نه‌و سه‌رت پان ده‌کاته‌وه‌ و تو‌ش پاژنه‌ی پېى ده‌کوئیت.

(بیرۆکه‌کام به‌ هیئوه‌یه‌کى که‌سى: خودا پېتى ۱۵ به‌شى ۳ پېدايشت به‌ ماریلاکه‌ فه‌رموو، له‌و کاته‌ی گوناوه‌ چووه‌ ناو جيهانه‌وه‌. پېتى ۱۵ به‌شى ۳ پېدايشت یه‌که‌م به‌لّینى رزگارکه‌رېکه‌ له‌ هه‌موو کتیبى پېرۆزدا. تېبېنى بکه‌ که‌ نه‌م تايه‌ته‌ تووى کى ناو ده‌بات. له‌ ماوه‌ی زۆربه‌ی نووسراوه‌کانى پېرۆزدا، پۆلى خېزانى به‌ رېگای پیاوانه‌وه‌ ده‌گیردېته‌وه‌. نمونونه‌کانى نه‌مه‌ تووى ئېبراهیم و تووى داودن. ئیره‌، ته‌نها یه‌ک جار، له‌ سه‌ره‌تاوه‌، پۆله‌که‌ی ناوې هاتووه‌ تووى ژنه‌. هه‌روه‌ها تېبېنى دوو برېنه‌که‌ بکه‌ که‌ له‌م تايه‌ته‌دان، که‌ هه‌ندازه‌یان یه‌ک نییه‌. پېاسى تووى ژنه‌که‌ برېندار ده‌بېت. سه‌رى ماریلاکه‌ پان ده‌بېته‌وه‌.)

F2. گه‌لاتیا 4:4 به‌لام که‌ کاتى ته‌واوې خۆى هات، خودا کوړى خۆى نارد، له‌ ژنېک له‌دایک بوو، له‌ سایه‌ی شه‌ریعه‌تې ته‌ورات له‌دایک بوو، (5) بۆ نه‌وه‌ی نه‌وانه‌ بکړېته‌وه‌ که‌ له‌ سایه‌ی شه‌ریعه‌تدان، تاکو وه‌ک پۆله‌ له‌خوگرتنه‌وه‌ به‌ده‌ستېه‌نېن.

خودا کوړى خۆى نارد، له‌ ژنېک له‌دایک بوو → بۆ نه‌وه‌ی نه‌وانه‌ بکړېته‌وه‌ که‌ له‌ سایه‌ی شه‌ریعه‌تدان.

(بیرۆکه‌که‌سېه‌کام: گه‌لاتیا 4:4 ده‌لېت خودا کوړه‌کى خۆى نارد. پاشان گه‌لاتیا 4:4 ده‌لېت کوړه‌که‌ له‌ ژنېک له‌دایک بوو. ناردنه‌که‌ یه‌که‌م جار له‌ رسته‌که‌دا ناوې هاتووه‌. له‌دایک‌بوونه‌که‌ دووه‌م جار له‌ رسته‌که‌دا ناوې هاتووه‌. نه‌م رېزبه‌ندیه‌ گرتکه‌. که‌سېک له‌ شوېنېکه‌وه‌ ناتېردرېت مه‌گه‌ر نه‌و که‌سه‌ پېشتر له‌و شوېنه‌ بووېت.)

دیدگای جیاواز، هه مان دیمهن — نیشانهی به‌ئینپێدراو، و نیشانهی پێشکه‌شکراو

ئیشایا 7:14 له‌به‌ر ئه‌وه‌ په‌روه‌ردگار خۆی نیشانه‌یه‌کتان ده‌دات، ئه‌وه‌تا پاکیزه‌یه‌ک سکی ده‌بێت و کورپکی ده‌بێت، ناوی لێ ده‌نیت ئیمانوئیل.

ئه‌وه‌تا پاکیزه‌یه‌ک سکی ده‌بێت و کورپکی ده‌بێت، ناوی لێ ده‌نیت ئیمانوئیل.

مه‌تا 1:18 له‌دایکبوونی عیسی مه‌سیح به‌م شپۆه‌به‌ بوو: کاتێک مریه‌می دایکی ده‌ستگیرانی یوسف بوو، پێش ئه‌وه‌ی بگوازرێته‌وه‌، ده‌رکه‌وت که به‌هۆی پۆچی پیرۆزه‌وه‌ سکی پڕبووه‌ (19) یوسفی ده‌ستگیرانی که‌ پیاویکی چاک بوو، نه‌یویست ئابرووی بیات، بپاری دا به‌ نه‌پنی ده‌ستی لێ هه‌لبگرێت. (20) کاتێک بیری له‌م شتانه‌ ده‌کرده‌وه‌، فریشته‌یه‌کی یه‌زدان ها‌ته‌ خه‌ونی و پێی فهرموو: «ئه‌ی یوسفی ئه‌وه‌ی داود، مه‌ترسه‌ له‌وه‌ی مریه‌م به‌ئیت، چونکه‌ ئه‌وه‌ی ئه‌و سکی پێی هه‌یه‌ له‌ پۆچی پیرۆزه‌ (21) کورپکی ده‌بێت ناوی ده‌نیت عیسا، چونکه‌ گه‌له‌که‌ی له‌ گونا‌هه‌کانیان رزگار ده‌کات.» (22) ئه‌مانه‌ هه‌مووی پوویدا تا‌کو ئه‌وه‌ی یه‌زدان له‌ پێگه‌ی پێغه‌مبه‌ره‌که‌ فهرموویه‌تی بێته‌ دی: (23) «ئه‌وه‌تا پاکیزه‌یه‌ک سکی ده‌بێت و کورپکی ده‌بێت، ناوی لێ ده‌نیت ئیمانوئیل،» که‌ به‌ واتای خۆدا له‌گه‌لمانه‌ دیت.

ناوی ئه‌و عیسا بانگ ده‌که‌یت: چونکه‌ ئه‌و گه‌له‌که‌ی خۆی له‌ گونا‌هه‌کانیان رزگار ده‌کات — ناوی ئه‌و عیمانوئیل بانگ ده‌که‌ن، که‌ به‌ واتا خۆدا له‌گه‌ل ئێمه‌یه‌.

(بیرۆکه‌ی منی تابییه‌ت: جیاوازییه‌که‌ له‌نیوان دوو راقانه‌که‌ فێرکردنه‌که‌یه‌. ئیشایا 7:14 ده‌ئیت ئه‌و (مێینه‌) ناوی مندا‌له‌که‌ ده‌بات عیمانوئیل. مه‌تا 1:23 ده‌ئیت ئه‌وان ناوی مندا‌له‌که‌ ده‌بن عیمانوئیل. له‌ راقانی ئیشایادا، یه‌ک دایک ناو ده‌خاته‌ سه‌ر مندا‌له‌که‌ی خۆی. له‌ راقانی مه‌تادا، هه‌موو که‌س ناو ده‌خاته‌ سه‌ر عیسا. مه‌تا هه‌روه‌ها شتی که‌ ده‌کات که‌ هیچ خۆنه‌ریک پتویست نییه‌ تیبکات. مه‌تا راده‌وه‌ستیت و ناوه‌که‌ بۆ خۆنه‌ر وهرده‌گیریت، له‌ ناو ده‌قی پێغه‌مبه‌رایه‌نی مه‌تادا خۆیدا. هیچ خۆنه‌ریک له‌ هیچ سه‌ده‌یه‌که‌دا ناتوانیت له‌بیرچووین مانای ناوی عیمانوئیل. عیمانوئیل مانای خۆدا له‌گه‌ل ئێمه‌دایه‌. مه‌تا هه‌روه‌ها نا‌ئیت له‌دایکبوونی عیسا ته‌نها بیری مه‌تای خسته‌وه‌ به‌ پێشبینی ئیشایا. مه‌تا ده‌ئیت هه‌موو ئه‌مه‌ کرا بۆ ئه‌وه‌ی پێشبینی ئیشایا بێته‌دی.)

F3. لۆقا 1:31 ئه‌وه‌تا سکت ده‌بێت و کورپکت ده‌بێت ناوی لێ ده‌نیت عیسا. (32) پایه‌به‌رز ده‌بێت و به‌ کورپی خۆدای هه‌ره‌به‌رز ناوده‌بردریت، خۆدای په‌روه‌ردگار پێش ته‌ختی داودی باوکی پێده‌داته‌وه‌. (33) هه‌تا هه‌تا به‌ حوکمرانی ئه‌وه‌ی یاقوب ده‌کات، شان‌بینه‌که‌شی کۆتایی نایه‌ت.» (34) به‌لام مریه‌م به‌ فریشته‌که‌ی گوت: «ئمه‌ چۆن ده‌بێت، که‌ من هێشتا پاکیزه‌م؟» (35) فریشته‌که‌ وه‌لامی دایه‌وه‌: «پۆچی پیرۆز دیته‌ سه‌رت و هێزی خۆدای هه‌ره‌به‌رز ده‌بێته‌ سایه‌ی سه‌رت. له‌به‌ر ئه‌وه‌ ئه‌و پیرۆزه‌ی لێت ده‌بێت به‌ کورپی خۆدا ناوده‌بردریت.

"ئمه‌ چۆن ده‌بێت، له‌ کاتێکدا من پیاو ناناسم؟ — ئه‌و کورپی پیرۆزه‌ی له‌ تۆ له‌دایک ده‌بێت، به‌ کورپی خۆدا ناوده‌بردریت."

(بیرۆکه‌ی من به‌شپۆه‌یه‌کی که‌سی: پرسیاره‌که‌ی مریه‌م له‌ لۆقا 1:34 پرسیاریکی وردبینانه‌یه‌، و هێشتا خه‌لکی ئه‌م پرسیاره‌ ده‌که‌ن. وه‌لامه‌که‌ی که‌ پێی درا موجه‌له‌ بیه‌. ئه‌وه‌ پاکه‌یاندنیکه‌ ده‌باره‌ی ئه‌وه‌ی خۆدا خه‌ریکه‌ بیکات. سه‌یری ئه‌و ته‌خته‌بگیره‌ بکه‌ که‌ له‌ لۆقا 1:32 ناوی هێنراوه‌: «ته‌خته‌پادشایی داودی باوکی.» ئه‌وه‌ هه‌مان ته‌خته‌یه‌ که‌ ئیشایا 9:7 گوتویه‌تی مندا‌له‌که‌ له‌سه‌ری داده‌نیشیت، و هه‌مان به‌ماله‌ی سا‌هانه‌یه‌ که‌ زه‌بووری 110 له‌باره‌یدا نووسراوه‌.)

G. وشه‌ بووه‌ گۆشت — و چۆن که‌سیک به‌راستی ده‌یدۆزێته‌وه‌

G1. یۆحه‌نا 1:1 له‌ سه‌ره‌تادا، وشه‌که‌ هه‌بوو، وشه‌که‌ له‌لای خۆدا بوو، وشه‌که‌ خۆی خۆدا بوو. [G3056 logos] (2) ئه‌و له‌ سه‌ره‌تاوه‌ له‌لای خۆدا بوو. (3) هه‌موو شتی که‌ به‌و به‌دیها‌تووه‌، بێ ئه‌و هیچ شتی که‌ به‌دی نه‌ها‌تووه‌ له‌وانه‌ی که‌ به‌دیها‌توون. (4) وشه‌که‌ سه‌رچاوه‌ی ژیا‌ن بوو، ژیا‌نه‌که‌ش پووناکی مرۆف بوو،

له‌ سه‌ره‌تادا وشه‌ هه‌بوو + وشه‌ له‌گه‌ل خۆدا بوو + وشه‌ خۆدا بوو — هه‌موو شتی که‌ به‌هۆیه‌وه‌ دروستکراوه‌.

(بۆچوونی من: یۆحه‌نا 1:1 سێ رسته‌ له‌ یه‌ک دێردا ده‌خاته‌ روو. هه‌ر سێ رسته‌که‌ پێیویستن. رسته‌ی یه‌که‌م ئه‌وه‌یه‌ که‌ "وشه‌که‌ له‌ سه‌ره‌تاوه‌ هه‌بوو" وشه‌که‌، ناوێشانییه‌که‌ بۆ کورپی خۆدا پێش ئه‌وه‌ی جه‌سته‌یه‌کی مرۆبی وهرگیریت، خاوه‌ن هیچ خا‌ئییکی ده‌ستپێک نییه‌. رسته‌ی دووه‌م ئه‌وه‌یه‌ که‌ "وشه‌که‌ له‌گه‌ل خۆدا بوو." وشه‌که‌ به‌ ساده‌یی ناویکی تر بۆ خۆدای باوک نییه‌، چونکه‌ که‌سیک نه‌توانیت له‌گه‌ل خۆیدا بێت. رسته‌ی سێیه‌م ئه‌وه‌یه‌ که‌ "وشه‌که‌ خۆدا بوو." وشه‌که‌ بوونه‌وه‌ریکی که‌مه‌تر نییه‌ که‌ له‌ته‌نیش‌ت خۆداوه‌ راوه‌ستاوه‌. لا‌بردی هه‌ر یه‌کی که‌م سێ رسته‌یه‌، رسته‌یه‌کی جیاواز له‌و رسته‌یه‌ی یۆحه‌نا نووسیویه‌تی دروست ده‌کات.)

G2. یۆحه‌نا 1:14 وشه‌که‌ش بوو به‌ مرۆف و له‌نیوانماندا نیشته‌جێ بوو. شکۆی ئه‌ومان بی‌نی، وه‌ک شکۆی تاقانه‌یه‌ک له‌ باوکه‌وه‌، پڕ له‌ نیعمه‌ت و راستی. [G4637 skenoo]

"که‌لام بووه‌ جه‌سته‌ + له‌نیوانماندا نیشته‌جێ بوو — ئێمه‌ شکۆمه‌ندیمان بی‌نی، شکۆمه‌ندی وه‌ک تاقانه‌ کورپی باوک."

دیمه‌نیکی جیاواز، هه‌مان سه‌رگۆزه‌شته‌ — چادری که‌ له‌ بیابان، و چادری له‌ش

ده‌رچوون 25:8 «پیرۆزگایه‌کی‌شم بۆ دروستده‌که‌ن بۆ ئه‌وه‌ی له‌نیواندا نیشته‌جێ بم،

با پیرۆزگایه‌کم بۆ دروست بکه‌ن — تا‌کو له‌نیواندا نیشته‌جێ بم.

یۆحه‌نا 1:14 وشه‌که‌ش بوو به‌ مرۆف و له‌نیوانماندا نیشته‌جێ بوو. شکۆی ئه‌ومان بی‌نی، وه‌ک شکۆی تاقانه‌یه‌ک له‌ باوکه‌وه‌، پڕ له‌ نیعمه‌ت و راستی.

که‌لیمه‌ بوو به‌ جه‌سته‌ + له‌ناومان نیشته‌جێ بوو.

(بیرۆکه‌ی من به‌ سه‌خسی: وشه‌ی یۆانی که‌ یۆحه‌نا بۆ "نیشته‌جێبوو" له‌ یۆحه‌نا 1:14 به‌کاری هێناوه‌ skenoo (G4637) ه. skenoo واتای هه‌ل‌دانێ چادریک و بێشته‌جێبوونی تیا‌یاده‌. له‌ سه‌رده‌مانی کۆن، خۆدا به‌ گه‌لی ئیس‌رائیل فهرمووی چادریک دروست بکه‌ن تا‌کو خۆدا ب‌توانیت له‌نیواندا نیشته‌جێ بێت، ئه‌وانیش له‌ پۆست، دان، و ژێر دروستیان کرد (خروج 25:8). له‌ یۆحه‌نا 1:14، هه‌مان وێنه‌ دووباره‌ دیته‌وه‌، به‌لام چادریکه‌ ئه‌م چاره‌ جه‌سته‌یه‌کی مرۆبییه‌. چادریکه‌ له‌ بیابان وێنه‌یه‌کی زووی ئه‌و راستییه‌ بوو که‌ یۆحه‌نا با‌سی ده‌کات، که‌ ئاماژه‌ بۆ جه‌سته‌ی عیسی مه‌سیح ده‌کرد. په‌یمانی نوێ ئه‌و چادری به‌ سیبه‌ریک ناودێر ده‌کات،

وئەيەكە كە ئامازە بۇ عىساي مەسىح دەكات، بەلام تەنھا دواي ئەوھى ئاشكرا دەكات كە ئەو سىبەرە ئامازەي بۇ چى دەكرد. يوحنا ئەمە بە روونى لە يوحنا ۱:۱۴ دەييت.

G3. كۆلۈسى 1:15 كۆرەكە وئەيى خوداي نەيىنراو، نۆبەرەيە و لە سەرووي ھەموو بەدەيىنراوانە، (16) چۈنكە بەو ھەموو شتېك بەدەيىنرا: لە ئاسمان و لە سەر زەوي، بىنراو و نەيىنراو، تەخت يان دەسلەت، سەرۋاكيەت يان ھوكومراي، ھەمووي لە پېگەي ئەوھو و بۇ ئەو بەدەيىنرا. (17) ئەو پېش ھەموو شتېكە و ھەموو شتېكىش بەو يەكېگرتوھ.

لەلەيەن ئەوھو ھەموو شت دروستكراو + ئەو پېش ھەموو شتېكە → بەھوي ئەوھو ھەموو شت بەرقەرارە.

G4. كۆلۈسى 2:9 خودا بە ھەموو پېرى خۆي لە جەستەي مەسىحدا نىشتەجىيە، (10) ئېوھش بە يەكبوون لەگەل مەسىحدا پېر بوون لە خودا. مەسىح سەرى ھەموو سەرۋاكيەت و دەسلەتېكە.

ھەموو پېرى خاويەت بە جەستەي لەناو ئەودا نىشتەجىيە → ئېوھش تەواون لەناو ئەودا.

G5. چۆن دەيدۈزىتەوھ — ئەو پېرى وتين لەكوئ بگەرئىن

يۇحنا 5:39 نووسراو پېرۋەكان دەپشكن، چۈنكە وا دەزانن ژيانى ھەتاھەتايى بۇ ئېوھ تېدايە. ئەم نووسراوانەش شاھتېم بۇ دەدەن، (40) بەلام ئاتانەوئ بېنە لام تاكو ژياتان ھەييت.

نووسراو پېرۋەكان دەپشكن → ئەم نووسراوانەش شاھتېم بۇ دەدەن.

(بېرۋەكە سىبەكانم: عيسا ئەمەي لە يۇحنا 5:39-40 بە پياوانىك گوت كە كئىيە پېرۋەكانيان لە ھەموو كەسېكى زىندو زىانن دەزانى لەو كاتەدا. دەياتنوايى بە ئېو بىانلېنەوھ. عيسا پېرى گوتن كە ھەموو دەقى كئىيى پېرۋەكە لەبەريان كېرېو ئاراستەي ئەوي دەكرد، بەلام ھىشتا نەدەھاتنە لاي بۇ ئەوھى ژيان بەدەست بېئىن. زانىنى ۋەشەكانى كئىيى پېرۋەكە زانىنى ئەو كەسەي كە ۋەشەكان باسې دەكەن نىيە. ھىچ شۇئىنىكى تىرىيە بۇ كەپان بەدواي ژياندا. عيسا نەيگوت كۆل بەدە بۇ ھەستەكانت. ئەو گوتى بگەرې بۇ ناو كئىيە پېرۋەكان.)

G6. لۇقا 24:25 ئەويش پېرى فەرموون: «ئەي گېل و دلخاۋەكان لە باۋەركردن بە ھەموو ئەوھى پېغەمبەران باسپان كېرېوھ! (26) نەدەبوۋايە مەسىح ئەم شتانە بچېژئېت و بچېتە ناو شكۆمەندىيەكەي خۆي؟» (27) ئەوسا دەستى كېر بە پوونكردنەوھى ئەو شتانەي دەربارەي خۆي بوو لە ھەموو نووسراو پېرۋەكاندا، ھەر لە تەوراتى موساۋە ھەتا ھەموو پەرتوۋەكانى پېغەمبەران.

دەستېكېردن لە موسا و ھەموو پېغەمبەرەكان → لە ھەموو نووسراو پېرۋەكاندا ئەوھى سەبارەت بە خۆي بوو بۇيان پوون كېرەوھ.

G7. لۇقا 24:32 بە يەكتىريان گوت: «ئەرى كاتېك لە پېگا قسەي بۇ دەكردىن و نووسراو پېرۋەكانى بۇمان پوون دەكرەوھ، دللمان لە ناخماندا گرى نەگرتېو؟»

ئايا دللمان لە ناخماندا داگېرسا نەبوو، كاتېك نووسراو پېرۋەكانى بۇمان كېرەوھ؟

G8. لۇقا 24:44 ئىنجا پېرى فەرموون: «ئەم قسانەم بۇ كېرەن كاتېك لەگەلئان بووم: پېويستە ھەموو ئەوانەي لە تەوراتى موسا و پېغەمبەران و زەبووردا دەربارەي من نووسراون بېنە دى.» (45) ئىنجا مېشكى كېرەنەوھ، تاكو نووسراو پېرۋەكان تېيگەن.

ھەموو ئەو شتانەي كە لە تەوراتى موسا و پېغەمبەران و زەبووردا دەربارەي من نووسراون، دەييت بېنە دى → ئىنجا مېشكىيانى كېرەوھ بۇ تېگەيشتن.

(بېرۋەكانى من: لۇقا ۲۴:۴۴-۴۵ ۋەلامى ئەو پىرسپارە دەدەيتەوھ كە ھەموو ئەم لېكۆلېنەوھى دەپىرسىت. ئەم ۋەلامە لە دەمى عيسادايە، دواي ئەوھى عيسا لە گور ھەستايەوھ. عيسا سى بەقى پەيمانى كۆنى ناۋەتيا: تەوراتى موسا، پېغەمبەران، و زەبووران. ئەم سى بەقى پېكەوھ پەيمانى كۆن بە تەواوي پېكەدەھىن. عيسا فەرمووي ھەموو پەيمانى كۆن شتى سەبارەت بەو تېدايووھ. عيسا نەفەرمو تەنھا ھەندېك لە پەيمانى كۆن شتى سەبارەت بەو تېدايووھ. پاشان عيسا دوو شتى جياواز بۇ قوتابىيەكان كېر. عيسا نووسراو پېرۋەكانى بۇ قوتابىيەكان كېرەوھ. عيسا تېگەيشتىنى قوتابىيەكانى كېرەوھ. كەسېك پېويستى بەم ھەردوو شتەيە ھەيە. كەسېك دەتوانىت ھەموو كئىيى پېرۋەكە بە دەستى خۆيدا بگىرئېت و ھىشتا پېويستى بېت عيسا چاۋەكانى بگەنەوھ بۇ ئەوھى عيسا لە كئىيى پېرۋەكە بېيىت. كئىيى پېرۋەكە بىخوئەرەوھ. لە عيسا بىخاۋە كئىيى پېرۋەكە بۇت بگەنەوھ. بەردەوام بە لە خويئەنەوھى كئىيى پېرۋەكە)

G9. يەكەم يۇحنا 1:1 ئېمە ئەمە رادەگەيەنن سەبارەت بە وشەي ژيان، ئەوھى لە سەرەتاۋە بوو، ئەوھى گۆلمان لېي بوو، ئەوھى بە چاۋى خۇمان بېنېمان، ئەوھى تەماشامان كېرە دەستمان لېيدا. (2) ژيانەكە دەرەكەوت، ئېمە بېنيومانە و شاھتەي بۇ دەدەيىن، ژيانە ھەتاھەتايەكەتان بۇ رادەگەيەنن، ئەو ژيانەي كە لەلاي باۋكى ئاسمانى بوو و بۇ ئېمە دەرەكەوت. (3) ئەوھى بېنيومانە و بېستوومانە بە ئېوھى رادەگەيەنن، بۇ ئەوھى پېكەوھ ژيانى ھاۋبەشمان ھەييت، پېكەوھ ژيانى ئېمەش پەيوەستە لەگەل باۋكى ئاسمانى و عيساي مەسىحى كورې.

بېستمان + بە چاۋى خۇمان بېنېمان + تەماشامان كېرە + دەستمان دەستكارى كېرە → ئەو ژيانە ھەتاھەتايەي كە لەگەل باۋكدا بوو، و بۇ ئېمە دەرەكەوت.

(بۇچوونى تاييەتى من: يەحيا بە ئەنقەست ھەستەكان لە ۱ يەحيا ۱:۱ رېز دەكات: بېستراۋە، بېنراۋە، بە وردى سەپىركراۋە، و بەدەستمانى خۇمان دەستمان لېدراۋە. يەحيا ھەست يان بېرۋەكەيەك ۋەسەف نەكېرېوھ. يەحيا كەسېك ۋەسەف دەكات كە لەگەل خوارنى خواردوھ. لە ھەمان رەستەدا، يەحيا ئەو كەسە بە ناۋى "ئەو ژيانە ھەتاھەتايەي، كە لەگەل باۋك بوو" ياد دەكات. ئەو كەسەي تېردراۋان بەدەستيانى خۇيان دەستيان لېدا ھەمان كەسە كە پېش سەرەتا لەگەل باۋك بوو. ئەو تەواوي نەو بانگەشەيەكە لە ۱ يەحيا ۱:۱-۳ ھەيە. يەحيا رادەگەيەتت كە ئەو شاھتەتالە بۇ ئەم بانگەشەيە، نەك تېۋىزەكەرىك بۇ ئەم بانگەشەيە.)

H. بۇچى مردن دەبوۋايە ئاۋا بېت — پېرى گەرەنەوھ بۇ خودا

ح. كېشەكە، بە روونى باسكراۋە

ئیشایا 59:2 بەلکو تاوانەکانتان بوون بە بەربەست لەنیوان ئیوه و خوداتان، گوناھەکانتان بەم جوۆری کرد ڤووی خودای لی شاردنەوه تاکو گویتان لی نەگریت.

بەلکو تاوانەکانتان بوون بە بەربەست لەنیوان ئیوه و خوداتان.

ڤۆما 3:23 لەبەر ئەوەی ھەمووان گوناھیان کرد و لە شکۆی خودا دوورکەوتنەوه و لەبەر ئەوەی ھەمووان گوناھیان کرد و لە شکۆی خودا دوورکەوتنەوه و.

H2. بۆچی خوین، نەک شتیکی ئاسانتر

عیبرانییەکان 9:22 بەگوێرەی تەورات نزیکەی ھەموو شتیک بە خوین پاک دەبێتەوه، لیخۆشبوونی گوناھیش بی خوینپرشتن نابێت. [G559 aphesis]

لیخۆشبوونی گوناھیش بی خوینپرشتن نابێت.

لێقشەکان 17:11 چونکە ژیانی بوونەوەر لە خویندایە و من لەسەر قوربانگا بە ئیوهی دەدەم بۆ کەفارەتکردن بۆ گیانتان، چونکە خوین کەفارەت بۆ ژیاں دەکات،

ژیانی جەستە لە خویندایە → خوینە کە کەفارەت بۆ گیان دەکات.

عیبرانییەکان 10:4 چونکە مەحالە خوینی گا و بزێ گوناھ لایبات. **چونکە مەحالە خوینی گا و بزێ گوناھ لایبات.**

(بیرۆکە کەسەکانم: ئەم سن ئایەتە پیکەوه دابن و تەواوی سیستەمی قوربانی کۆن خۆی ڤوون دەکاتەوه. ژیاں لە خویندایە. گوناھ تاوانی ژیانیکی دەخوازێت. لە سەردەمانی کۆندا، قوربانییە ئازەللییەکان کەفارەتیان دابن دەکرد (پۆشینیکی کاتی بۆ گوناھ کە ریزی مرقۆی لەبەردەم خودا دەگەرانەوه)، ڤۆز لەدوای ڤۆز، بۆ سەدان سأل. عیبرانییەکان بە ڤوونی دەلیت کە قوربانی ئازەل ھەرگیز ناتوانیت گوناھ لایبات. ئیتر ھەموو ئەو قوربانییە بۆ چی بوون؟ ئەوان قەرزێ گوناھیان بە ناشکرا نەدراوی راگرت. ئەوان بیرخستەوہیەکی درێژ و دووبارەبووہو و ڤۆزانە بوون کە ژیانیکی قەرزار بوو، و ئەو بیرخستەوہیەیان لەجیبی خۆی ھێشتەوه ھەتا نەو یەک مردنە ی کە دەیتوانی قەرزێ گوناھ بە تەواوی بدات.)

H3. تاچ ڤادەیک بۆ خواری ھاتوو

فیلیپی 2:5 ھەک عیسا مەسیح بیر بکەنەوه: (6) ئەوەی بە سروشتی خۆی خودایە، نەویست یە کسانییە کە لەگەڵ خودا بۆ خۆی بقۆزیتەوه، (7) بەلکو خۆی کردە ھیچ، شیوەی بەندە وەرگرت، ھەک مرقۆی لێھات، (8) کە بە ڤوخساری مرقۆف بینرا، خۆی نزم کردەوه و ھەتا مردن ملکەج بوو، تەنانەت مردنی سەر خاچ.

لە شیوەی خودا بوو → شیوەی خزمەتکاریکی وەرگرت → ڤەرمانبەردار بوو تا مردن، تەنانەت مردنی سەر خاچ.

(بۆچوونەکانی من: سەیری ئەو پێزەندییە دابەزین بکە کە لە فیلیپیان ۲: ۸-۱ ھاتوو. عیسا لە شیوەی خودا بوو. عیسا لە ناوبانگی خۆی بەتأل کرا. عیسا شیوەی کۆیلەییەکی وەرگرت. عیسا لە وێنە مرقۆ ھات. عیسا بێفیز بووہو. عیسا گوێراپەل بوو. عیسا مرد. پۆلس پاشان دوو وشە زیاتری زیادکرد کە رستە کە بە توندی ڤیویستی پێی نەبوو: "تەنانەت مردنی سەر خاچ." تەنھا ئامازەدان بەوەی کە عیسا مرد بۆ پۆلس بەسەبوو. شیوازی تایبەتی مردنی عیسا بەشیکە لە خالی مەبەستی (پۆلس).

H4. ئەوەی بەپاراستی تیچووی بۆ ئەو بوو — پیشتەر گوتراوو، و دواتریش دووبارە گوتراوە

ئیشایا 50:6 پشتم راگرت بۆ ئەوەی لپی بدەن، ڤوومەتیشم بۆ ئەوەی ڤیشم بپرنەوه. ڤووی خۆم دانەپۆشی لە گالتهپیگردن و تفلێکردن.

پشتم راگرت بۆ ئەوەی لپی بدەن → ڤووی خۆم دانەپۆشی لە گالتهپیگردن و تفلێکردن.

زەبوورەکان 22:16 سەگ دەوریان داوم، تاقمیک بەدکار ئابلقەیان داوم، دەست و پێیان کون کردووم. (17) ھەموو ئیسقانەکانم دەژمێرم، ئەمانە تەماشام دەکەن و سەرنجیان لەسەرمە. (18) جلوبەرگەکەم لەنیو خۆیان بەش دەکەن، تیروپشک لەسەر کراسەکەم دەکەن.

دەست و پێیان کون کردووم → جلوبەرگەکەم لەنیو خۆیان بەش دەکەن، تیروپشک لەسەر کراسەکەم دەکەن.

مەتا 27:35 کە لە خاچیان دا، بە تیروپشک جلەکانیان دابەش کرد.

ئەوانی لە خاچ دا و جامەکانی دابەش کرد، تیروپشک کردن بەسەریان → تاکو ئەوەی نووسراوە بێتە دی.

یۆحەنا 19:34 بەلام یەکیک لە سەربازەکان ڤمێکی لە کەلەکی دا، دەستبەجی خوین و ئاو دەرچوو.

ڤمیک کەلەکەکی بری → دەستبەجی خوین و ئاو لی ھاتە دەرەوه.

(بیرەکانی من: داود لە زەبوورەکە ۲۲ لەبارە دەست و پێی سوراوہو نووسیوہ. داود لە زەبوورەکە ۲۲ لەبارە سەربازانەوه کە جامانەکانی دابەش دەکەن نووسیوہ. داود ئەمە نووسی ھەزار سأل پیش ئەوەی ھیچ کەسێک لە ئیسرائیل چاوی بە خستەکردنیک کەوتبێت. داود شتیکی وەسف نەکرد کە بەسەر خۆیدا ھاتبوو. مەتا سەدەکان دواتر نووسی، داوی ئەوەی خستەکردنی عیسا ڤوویدا. مەتا نووسیویەتی کە سەربازان تەواو ئەویان کرد کە زەبوورەکە ۲۲ وەسفی کردبوو. مەتا دەلیت بۆچی سەربازان ئەمەیان کرد: "تاکو ئەوەی جیبەجی بیت." ھەردوو ڤاقەکە پیکەوه بخوینەرەوه. داود ڤاقەکە خۆی بە ڤوانینیکی بەرەو داھاتوو نووسی، بەبێ ھیچ ڤیگایەک بۆ زانینی ئەوەی خستەکردنەکە ڤوودەدا. مەتا ڤاقەکە خۆی بە ڤوانینیکی بەرەو دواوہ بۆ خستەکردنەکە نووسی، بەبێ ھیچ ڤیگایەک بۆ نکوێکردن لەوەی خستەکردنەکە ڤوویداوہ.)

H5. مردنەکە بۆچی بوو — ڤردیک بوو، نەک تراژیدیایەک

رۆما 5:8 بەلام خدا خۆشەووستى خۆى بۆ دەرخستىن، بەوئى مەسىح لە پىناوئى ئىمەدا مرد، كاتىك ھىشتا گوناھار بووین. **[G2644 katallasso]** (9) ئىستاش كە بە خويىنى ئەو پىتاوان كراوین، لە ڕىگەى ئەوئەو چەندە زياتر لە تووڕەىى خدا ڤزگار دەبىن! (10) لەبەر ئەوئى ئەگەر كاتىك دوژمن بووین لەگەل خدا، بە مردنى كۆرەكەى ئاشت بووینەو، ئەى دواى ئەوئى كە ئاشت بووینەو چەند زياتر بە ژيانى ئەو ڤزگار دەبىن!

كاتىك ھىشتا گوناھار بووین، مەسىح لە پىناومان مرد → بە مردنى كۆرەكەى لەگەل خدا ڤنخراينەو.

دووھم كۆرنسۆس 5:18 ئەمەش ھەمووى لە خداوہى، كە لەگەل خۆى لە ڤىگەى مەسىحەو ئاشتى كردينەو و خزمەتى ئەم ئاشتبوونەوئى پىداين، **[G2643 katallage]** (19) واتا خدا بە يەكبوون لەگەل مەسىح جىھانى لەگەل خۆى ئاشت كردهو، گوناھەكانيانى لەسەر نەنووسىن و پەيامى ئاشتبوونەوئى بە ئىمە سپاردوو. (20) كەواتە ئىمە بالۆيزى مەسىحىن، خوداش لە ڤىگەى ئىمەو جىھان بانگھىشت دەكات، لەبەر مەسىح ئىتان دەپاڤينەو: لەگەل خدا ئاشت بنەو. (21) ئەوئى گوناھى نەدەناسى خدا لە پىناوئى ئىمە كرديەو گوناھ، تاكو بە يەكبوون لەگەل مەسىحدا بىيىن بە ڤاستودروستى خدا.

خودا لە مەسىحدا بوو، جىھانى لەگەل خۆى ئاشت دەكردهو — ئەوئى گوناھى نەزانى، لە پىناوئى ئىمە كردي بە گوناھ.

يەكەم تىمۆساوس 2:5 چونكە خدا يەكە و يەك ئاشتكرەو لەنىوان خدا و مرقۇدايە، ئەويش عىساى مەسىحى مرقۇ، (6) ئەوئى خويىنى خۆى كرده بەھى ئازادى بۆ ھەمووان، شايتەيدانىش لە كاتى گونجاو بوو.

يەك خدا + يەك ئاوبژىوان لەنىوان خدا و مرقۇكاندا، كە پياوھ عىساى مەسىحە.

(بىرۆكەكانم بە ھىوئەيەكى كەسى: ڤىنخەرىك (ئەو كەسى لەنىوان دوو لايەنى جياكراوھدا ڤادەوئستىت بۆ ئەوئى دوو لايەنەكە دووبارە ڤىكەو بگەرتىتەو) ڤىويستە بە تەواوى سەر بەر ھەردوو لايەنەكە بىت، ئەگىنا ئاتوانىت وەك ڤىنخەر خزمەت بكات. سەيرى ئەو بەكە يەكەم تىمۆساوس ۲:۵ دەئىت ڤىنخەرەكە كىيە: "پياو مەسىح عىسا". ڤىويستە پياو بىت، ئەگىنا ئاتوانىت لەو ھوئىنى مرقۇ تىيدا ڤادەوئستىت ڤابوئستىت و مردنى مرقۇقەنە بمرىت. ئىستا سەيرى ئەو بەكە دووھم كۆرنسۆس ۵:۱۹ دەئىت لەناو ئەو مردنەدا چى ڤاست بوو: "خودا لە مەسىحدا بوو". ڤىويستە خودا بىت، ئەگىنا مردنەكەى تەنھا يەككى ترى مردنى پياوئىكە، ھىچ ڤزگارىي (ڤزگاربوون لە گوناھ و سزاي گوناھ) بۆ كەس دابىن نەكردوو. لەبەر ئەمەيە وەلامى "عيسا كىيە" ئەو ڤرسىارە لاوھىيە نىيە كە تەنھا بۆ زاناياى بىت. ھەموو تىوئى ڤزگارىي پىشت بەم ڤرسىارە دەبەستىت).

٦. مارەكە لەسەر دارى بەرز — وینەيەكى كۆن كە خۆى بۆ خۆى بەكارھىنا

سەرژمىرى 21:8 يەزدانىش بە موساى فەرموو: «مارىكى ژەھراوى دروستىكە و لەسەر ستوونىك ھەلپواسە، جا ھەر بەككىك پىيەوھەدا و تەماشاي كرد دەئىت.» (9) موساش ماريكى لە ڤرۆنز دروستكرد و لەسەر ستوونىك ھەلپواسى، ئەو بوو ھەر كاتىك كەسكىك مار پىوئى دەدا و تەماشاي مارە ڤرۆنزيەكەى دەكر، دەژيا.

ھەركەسكىك كە پىستراو، كاتىك تەماشاي بكات، دەئىت.

ڤوانگەيەكى جياواز، ھەمان دىمەن — گۆپالەكە لە بىابان، و خاچەكە لەسەر گردەكە

يۆحنا 3:14 ھەروەك موسا لە چۆلەوانى مارەكەى بەرزكردەو، ئاواش دەبى كورپى مرقۇ بەرز بكرىتەو، (15) تاكو ھەركەسكىك باوھرى پى بەئىت ژيانى ھەتاهەتايى ھەبىت.» (16) لەبەر ئەوئى خدا ئەوئەندە جىھانى خۆشويست، تەنانتە كورپە تاقانەكەى بەختكر، تاكو ھەركەسكىك باوھرى پى بەئىت لەناو نەچىت، بەلكو ژيانى ھەتاهەتايى ھەبىت، (17) چونكە خودا كۆرەكەى نەناردە جىھان تاكو جىھان حوكم بدات، بەلكو تاكو جىھان بەوئە ڤزگارى بىت.

ھەروەك موسا ماري لە بىابان بەرزكردەو، ئاواش دەبىت كورپى مرقۇ بەرز بكرىتەو → ھەركەسكىك باوھرى پى بەئىت لەناونەچىت.

(بىرۆكە كەسىيەكانم: ئەم پەيوئەندىيە لەنىوان ژمارە ۲۱ و يۆحنا ۳ پەيوئەندىيەك نىيە كە ئەم ئىكۆلەنەوئە ڤادەوئى بىت. عيسا ئەم پەيوئەندىيەى بە ڤوونى و بە دەنگى بەرز، دەريارەى ناسامەى خۆى گوتوو. كەسانى خەرىك مردن لە بىابانەكەدا پىيان نەگوترايوو خويان چاك بكەنەو، ئازا بن، يان چارەسەرىك بەدەست بەئىن. پىيان گوترايوو تەماشاي ئەو بەكە كە خودا لەسەر دارى بەرزكردەوئەو. ئەوانەى تەماشايان كرد، ژيان. ئىستا دوو دىمەنەكە ڤىكەو بىيەو و سەرنج بدە بەو بەشە سەيرەيە. مارە ڤرۆنزيەكەى لەسەر دار بەرزكرادەتەو، بە ھەمان ھىوئى ئەو ھتەى كە خەلكەكەى دەكوشت كە تەماشايان دەكر، دروستكرابوو. پۆلس ڤاستىيەكى ھەمان ھىوئە سەير دەريارەى خاچەكە دەئىت، دەئىت عيسا كرا بە گوناھ بۆ ئىمە، ھەرچەندە ئەو ھىچ گوناھىكى نەدەزانى (۲ كۆرنسۆس ۵:۲۱). چارەسەرەكە بە ھەمان ھىوئە نەفەتەكە بەرزكرادەو.)

I. باوك خۆى كۆرەكە بە "خودا" و "پەرودەگار" ناودەبات

I1. عىبرانىيەكان 1:1 لە سەردەمانى كۆنەو خودا زۆر جار و بە ڤىگاي جۆراوچۆر بەھۆى بىغەمبەرەنەو لەگەل باوبايراندا دواو، (2) بەلام لەم ڤۆزانەى كۆتاييدا بەھۆى كۆرەكەيەو لەگەلمان دوا، ئەوئى دەستىشانى كر دووھ وەك مىراتگرى ھەموو شتىك و لە ڤىگەى ئەويشەو گەردوونى دروستكردوو. (3) كۆرەكە تىشكى شكۆى خودايە و بە تەواوى وینەى كرۆكەتەى، ھەلگرى ھەموو شتىكە بە ھىزى فەرمابىشتى خۆى، لەدواى ئەوئى ھەموو گوناھەكانى پاك كردهو، لە دەستەراستى خوداي مەزن لە ناسمان دانىشت.

لە ڤىگەى كۆرەكەيەو قەسى لەگەل ئىمە كرد + ئەوئى بەھۆيەو جىھانەكانىشى دروستكرد → دەرەوشانەوئى شكۆمەندىي خودا، و وینەى ڤاستەقینەى بوونى ئەو.

I2. عىبرانىيەكان 1:5 ئىتر چ جارنىك خودا بە كام لە فريشتهكانى فەرموو: «تۆ كورپى منى، من ئەم ڤۆ بوومە باوك!» ؟ ھەرەھا: «من دەبمە باوكى ئەو و ئەويش دەبىتە كورپى من!» ؟ **[G4416 prototokos]** (6) ديسان كاتىك خودا نۆبەرەكەى دەھىنەتە جىھانەو، دەفەرموئى: «با ھەموو فريشتهى خودا كرنۆشى بۆ بىەن.»

ئىتر ج جارىك خۇدا بە كام لە فرىشتەكانى فەرموۋە: «تۆ كۆرى مەنى؟» (با ھەموو فرىشتەنى خۇدا كېرۋىشى بۇ بىھەن).

(بىرۋەكەكەنم بە شىۋەيەكى كەسى: ھەموو بەشى يەكەمى كىيىپى عىبرانىيەكان يەك بەلگەنى دىرېر پىش دەخات. بەلگەكە ئەۋەيە كە كۆرەكە فرىشتە نىيە و ھەرگىز فرىشتە نەبوۋە. ئەم خالە شايانى تىبىيىيە لە ئىكۋلىنەۋەيەكە كە ھەرەكانى ماۋەيەكى زۆرى خۇى بۇ كەسايەتتەيەكى بەناۋى "فرىشتەنى يەزدان" تەرخان كىردوۋە. وشەى عىبرى مەلاك ئەركىك ناۋ دەبات. كۆرى خۇى خۇدا ئەۋ ئەركەى لە ھەندىك كاتى سەردەمى پەيمانى كۇندا جىيەجى كىردوۋە. بەلام نووسەرى كىيىپى عىبرانىيەكان رىگا نادات كەس كۆرەكە بىخاتە پىزى فرىشتە دروستكراۋەكان. فرىشتەكان فەرمانىيدراۋن كە كۆرەكە بىەرستى).

I3. عىبرانىيەكان 1:8 بەلام لەبارەى كۆرەكەۋە دەفەرموۋىت: «ئەى خۇدايە، تەختى تۆ بۇ ھەتاھەتايىيە، داردەستى شانشىنىت داردەستى داپەرۋەرەيىيە. (9) تۆ ھەزەت لە راستدوروستى كىردوۋە و رقت لە خراپە بوۋەۋە، بۇيە خۇدا، خۇداى خۇت لە سەروۋى ھاۋەلەكانتەۋە دايانى، بە رۋنى شادى دەستىشانى كىردىت. (10) ھەرۋەھا: «تۆ يەزدان، لە سەرەتاۋە بناغەى زەۋىت دانا، ئاسمانىش دەستىردى تۆيە. (11) ئەۋان لەناۋدەچەن، بەلام تۆ دەمىت، ھەموو ۋەك كراس كۆن دەبن. (12) ۋەك كەۋا دەيىچىتەۋە، ۋەك بەرگى كۆن دەگۆردىن، بەلام تۆ ھەرۋەك خۇتى، سالانى تۆ كۇتايى نايەت. (13)

بۇ كۆرەكە دەلىت، تەختى تۆ، ئەى خۇدايە، بۇ ھەتاھەتايە → تۆ، ئەى يەزدان، لە سەرەتاۋە بناغەى زەۋىت دانا.

(بىرۋەكە كەسىيەكانم: پىنج وشەى يەكەمى عىبرانىيەكان 1:8 دوۋبارە بىخۇنەۋە: "بەلام دەبارەى كۆرەكە دەفەرموۋىت. ئەمە بۇچوۋنى نووسەرى پەرتوۋكى عىبرانىيەكان دەبارەى عىسا نىيە. تۆماركىردى قەسەردىنى خۇداى باۋكە راستەۋخۇ لەگەل كۆرەكە. باۋك بە كۆرەكە دەلىت "ئەى خۇدايە"، پاشان بە كۆرەكە دەلىت "گەرەم"، پاشان دروستكىردى زەۋى و ئاسمانەكان بە كۆرەكە دەبەخشىت. ئەگەر كەسەك بىيەۋىت بلىت كۆرەكە ھەرگىز لە نووسراۋە پىرۋزەكاندا بە خۇدا ناۋى بەبراۋە، ئەۋ كەسە دەبىت رۋبەروۋى ئەم ئايەتە بىيەتەۋە، كە تىيىدا باۋك كۆرەكە بە خۇدا ناۋدەبات).

دىمەنىكى جىاۋاز، ھەمان سەھنە — گۆرانىيەك بۇ پاشايەك نووسراۋە، و باۋك ئەۋە بۇ كۆرەكەى دەخۇنىتەۋە

زەبوۋەكان 45:6 ئەى خۇدايە، تەختى تۆ بۇ ھەتاھەتايىيە، داردەستى شانشىنىت داردەستى داپەرۋەرەيىيە. (7) تۆ ھەزەت لە راستدوروستىيە و رقت لە خراپەيە، بۇيە خۇدا، خۇداى خۇت، لە سەروۋى ھاۋەلەكانتەۋە دايانى، بە رۋنى شادى دەستىشانى كىردىت.

ئەى خۇدايە، تەختى تۆ بۇ ھەتاھەتايىيە → خۇداى خۇت، لە سەروۋى ھاۋەلەكانتەۋە دايانى، بە رۋنى شادى دەستىشانى كىردىت.

زەبوۋەكان 102:25 لە سەرەتاۋە بناغەى زەۋىت دانا، ئاسمانىش دەستىردى تۆيە. (26) ئەۋان لەناۋدەچەن، بەلام تۆ دەمىت، ھەموو ۋەك كراس كۆن دەبن، ۋەك جلوبەرگ دەيانگۆرپىت و فېدەدېرېن. (27) بەلام تۆ ھەرۋەك خۇتى، سالانى تۆ كۇتايى نايەت.

لە سەرەتاۋە بناغەى زەۋىت دانا → سالانى تۆ كۇتايى نايەت.

(بىرۋەكە كەسىيەكانم: ئەمە شۇنىيەكە كە خۇنىندەۋى دوو بەشى پىرۋز پىكەۋە كاربىگەرى راستەقىنە دەبەخشىت. زەبوۋرى ۴۵ سەروۋى ھاۋسەرگىرىيە. زەبوۋرى ۱۰۲ بوئىرى پىۋنىكە كە نوۋشى تەنگانە بوۋە. لە زەبوۋرى ۱۰۲، ئەۋ وشانە رۋو لە يەزدان كراۋن، خۇداى ئىسرائىل، ئەۋەى جىھانى دروستكردوۋە. ھەردو زەبوۋرەكە سەدان سال پىش لەدايكىۋونى عىسا لە بىتەلەحم نووسراۋن. نامەى عىبرانىيەكان ۱ ھەردو زەبوۋرەكە دەھىتتەۋە. نامەى عىبرانىيەكان ۱ ھەردو زەبوۋرەكە ۋەك وشەكانى خۇداى باۋك پىشكەش دەكات. نامەى عىبرانىيەكان ۱ ھەردو زەبوۋرەكە بۇ كۆرەكە بەكار دەھىتتە. سەرنج بەدە بۇ جىاۋازىيە بچوۋكەكانى وشەكان لەتىۋان زەبوۋرە سەرەككىيەكان و ئەۋ وردەتىنانەنى لە نامەى عىبرانىيەكان ۱۱ ھاتوۋن. كىيىپى پىرۋز ئەم جىاۋازىيە بچوۋكانە ناشارتەۋە، ئەم ئىكۋلىنەۋەيەش ناشارتەۋە. ئەۋەى نەگۇۋاۋە لەتىۋان زەبوۋرەكان و نامەى عىبرانىيەكان ۱، ئاسنامەى ئەۋ كەسەيە كە وشەكان سەبارەت پىي گوتراۋن).

ج. يەزدان بە گەرەى مەن فەرموۋى — ئايەتەكە دەمەقالتەكى كۇتايى پىھىنا

J1. زەبوۋەكان 110:1 يەزدان بە خاۋەن شىكۋى مەن فەرموۋ: «لە دەستەراستەم دابىشە، ھەتا دوژمنانت دەكەمە تەختەپى بۇ پىيەكانت. [H113 adown] [H3068 Yehovah] (2) يەزدان لە سىيۋنەۋە ھىز و دەسەلاتەكەت فراۋان دەكات، لەناۋ دوژمنەكانت فەرمانرەۋايەتى دەكەيت.

يەزدان بە خاۋەن شىكۋى مەن فەرموۋ: «لە دەستەراستەم دابىشە → ھەتا دوژمنانت دەكەمە تەختەپى بۇ پىيەكانت.

(بىرۋەكە كەسىيەكانم: ئەم رستە يەكە لە زەبوۋرەكان ۱۱۰:۱ زىاتر لە واتايەك ھەلدەگىت كە يەكەم خۇنىندەۋە پىشانى دەدات. بە ئىنگلىزى، ھەردو وشەكە ۋەك "Lord" چاپكراۋن. تاكە نىشانەى جىاۋازى پىتە گەرەكانى. وشەى يەكەم بە پىتى گەرە چاپكراۋە، LORD، وشەى دوۋە بە پىتى گەرە چاپكراۋە. لەئىر ئىنگلىزىيەكەدا، ئەمانە دوو وشەى عىبرى جىاۋازى. وشەى عىبرى يەكەم ناۋى پەيمانى خۇدايە، يەھۇفا (H3068). پىتى گەرە لە KJV ھەمىشە بەۋ مانايەيە كە وشە عىبرىيە ئىرەۋەكە يەھۇفايە. وشەى عىبرى دوۋەم adown (H113)، وشەيەكە بۇ گەرە يان فەرمانرەۋا. شىۋازى adown كە ئىرە بەكارھاتوۋە دەخۇنىرتەۋە "گەرەى مەن." داۋد، كاتىك ئەم زەبوۋرە دەنوۋسىت، تۆمار دەكات كە خۇدا قەسە لەگەل كەسەك دەكات كە داۋد پىتى دەلىت گەرەى خۇى. ئىستە سەيىرى پىسبارە سادەكە بىكە. داۋد پاشاى ئىسرائىل بو. گەرەكەى كى بو؟ ۋەلامەكە عەجىبتر دەبىت كاتىك بىر لەۋە دەكەپتەۋە كە خۇدا بەلىنى دا كە مەسىح لە خىزانى خۇدى داۋدەۋە دىت، چەند ئەۋەيەك دوۋر. مەۋف بە شىۋەيەكى ئاسايى نامەۋىت بە كۆپى كۆپى خۇى بلىت "گەرەى مەن.")

J2. پىسبارى لەبارەيەۋە لە خۇيان كىرد، و كەس نەيتۋانى ۋەلام بەداتەۋە

مەتا 22:41 كاتىك فەرىسىيەكان پىكەۋە كۆبۋونەۋە، عىسا لىي پىرسىن: (42) «دەربارەى مەسىح چى دەلېن؟ كۆپى كىيە؟» ۋەلامىان داپەۋە: «كۆپى داۋدە» (43) ئەۋىش پىي فەرموۋن: «كەۋاتە، چۆن داۋد بە سەروشى رۋى پىرۋز پىي دەلى، "خاۋەن شىكۋ"؟ چۈنكە دەلى: (44) «(يەزدان بە خاۋەن شىكۋى مەن فەرموۋ: «لە دەستەراستەم دابىشە ھەتا دوژمنانت دەخەمە ئىر پىت. (45) بۇيە ئەگەر داۋد پىي بلى "خاۋەن شىكۋ"، ئىتر چۆن دەبىتە كۆپى؟» (46) جا كەسىان نەيانتۋانى بە وشەيەكىش ۋەلامى بەدەنەۋە، لەۋ رۆۋشەۋە ئىتر نەيانوۋىرا ھىچى دىكەى لى بىرسن. ئەگەر داۋد ئەۋا بە خاۋەن شىكۋ ناۋى ببات، چۆن دەبىتە كۆپى؟ → و كەس نەيتۋانى ۋەلامى بەداتەۋە.

(بیرۆکه کەسییە کاتم: عیسا وەلامی پرسیارەکی خۆی بۆ فەریسییەکان نەگوتەووە لە مەتا ۲۲:۴۱-۴۶. ئەو پرسیاری کرد و بێ وەلام ھێشتییەو. تا ئیستاش بێ وەلام ماوەتەو، و ھێشتا تەنھا بەک وەلامی ھەیە کە گونجاو. مەسیح کۆری داودە بەگوتەری جەستە، و پەرورەدگاری داودە بەگوتەری ئەوێ کە پێش لەدایکبوونی داود بوو.)

3. پەترووس ھەمان ئایەتی بەکارھێنا لەو پۆژەیی کە کلێسا دەستی پێکرد

کردار 2:32 ئەم عیسیایە خۆدا ھەڵبەستێوە، ئیمەش ھەموومان شایەتین بۆی. (33) ئینجا بۆ لای دەستەپاستی خۆدا بەرزکرایەو کە بەلێنی پۆچی پیرۆزی لە باوکەووە وەرگرت، ئەمە پۆژاند کە ئێوە دەیبینن و دەیبستن. (34) داود بۆ ئاسمان بەرز نەکرایەو، بەلکو خۆی دەلێت: «(پەزندان بە خاوەن شکۆی منی فەرموو: "لە دەستەپاستم دا بنیشە (35) ھەتا دوژمنانت دەکەمە تەختە پێ بۆ پێیە کانت."» (36) «بۆیە با ھەموو مالی ئیسرائیل بە دلنایاییەو بەزانن کە ئەم عیسیایە ئێوە لە خاچتان دا، خۆدا کردی بە مەسیحی خاوەن شکۆ.»

داود نەچوو تە ئاسمانەکان → خۆدا ھەمان عیسیای کە ئێوە لە خاچ داتان، کردی بە خاوەن شکۆ و مەسیح.

(بیرۆکە کەسییە کاتم: بەلگەی پەترووس لە کردار ۲:۲۹-۳۶ کورتە. بەلگەی پەترووس پێویستی بە ھیچ زیرەکییەکی نییە. داود نووسیویەتی دەربارەکی کەسیک کە لە دەستی راستی خۆدا دادەنیشیت. داود ھەرگیز سەرئەکەوت بۆ ئەوێ لە دەستی راستی خۆدا دا بنیشیت. کەسیک دەتوانیت بچیت و سەیری گۆری داود بکات، پەترووس چەند ئایەتیکی پێشتر ئەمە دەلێت. بۆیە زەبوورە کە دەربارەکی داود نەبوو. پاشان پەترووس ناوی ئەو کەسە دەبات کە زەبوورە کە دەربارەکی ئەو بوو. پەترووس ناوی ئەم کەسە دەبات بەبێ ھیچ نەرمکردنەو ھەیک: "ئەو عیسیایە کە ئێوە لە خاچی دایتان" پەترووس ئەم کەسە بە "گەرە و مەسیح" ھەردووکیان ناودەبات.)

4. ھەمان زەبووری شتیکی تر دەلێت — و ئیبرانییەکان بەگوتەری ئەو بەلگەییەکی تەواو بونیاد دەنێن

زەبوورەکان 110:4 یەزدان سوپێندی خواردوو و بپاری ناگۆریت: «ھەتاھەتایە تۆ کاهینیت لە پلە مەلکیسادق.»

یەزدان سوپێندی خواردوو و بپاری ناگۆریت → ھەتاھەتایە تۆ کاهینیت لە پلە مەلکیسادق.

عیبرانییەکان 5:5 بە ھەمان شێوە، مەسیح خۆی شکۆدار نەکرد تاکو ببێتە سەرۆکی کاهینان، بەلکو خۆدا پێی فەرموو: «تۆ کۆری منی، من ئەم پۆ بوومە باوکت.» (6) وەک لە شۆینیکی دیکەش دەفەرموی: «ھەتاھەتایە تۆ کاهینیت، لە پلە مەلکیسادق.»

بە ھەمان شێوە، مەسیح خۆی شکۆدار نەکرد تاکو ببێتە سەرۆکی کاهینان → «ھەتاھەتایە تۆ کاهینیت، لە پلە مەلکیسادق.»

عیبرانییەکان 7:3 بێ دایک و باوک، بێ پەچەلەکە، بێ سەرەتای پۆژان و کۆتایی ژيان، بەلکو وەک کۆری خۆدا وایە، ھەتاھەتایە وەک کاهین دەمێنێتەو.

نە سەرەتای پۆژان، نە کۆتایی ژيان → بۆ ھەتاھەتایە کاهین دەمێنێتەو.

عیبرانییەکان 7:24 بەلام لەبەر ئەوێ عیسا ھەتاھەتایە دەمێنێتەو، کاهینییتیەکی نەگۆری ھەیە. (25) بەو ھۆیەو دەتوانی ئەوانە بە تەواوی پزگار بکات کە لە پێگە ئێوەو دەچنە لای خۆدا، ئەو ھەمیشە دەژیت تاکو داوکێیان لێ بکات.

ئەو ھەتاھەتایە دەمێنێتەو و کاهینییتیەکی نەگۆری ھەیە → ئەو دەتوانیت ھەتا کۆتایی پزگاریان بکات.

(بیرۆکە کەسییە کاتم: زەبووریکی کورت ھتی زۆری تێدا یە. زەبوور ۱۱۰ ناوی کەسیک دەبات کە داود پێی دەلێت خاوەن شکۆی خۆی، دانیشوو لە دەستی راستی خۆدا. زەبوور ۱۱۰ ناوی پاشایەک دەبات کە لە سییۆنەو فەرمانرەواییەتی دەکات. زەبوور ۱۱۰ ناوی کاهینیکی ھەتاھەتایی دەبات، لە پلەییەکی کۆتەر لە کاهینییتی ئیسرائیل، کە خۆدا سوپێندی بۆ خواردوو و خۆدا ئەو سوپێندە پاشگەز نابێتەو. لە ئیسرائیلی کۆندا، تەورات دووان ئۆفیسی پاشایەتی و کاهینییتی جیاواز دەھێشتەو. پیاویک پێگەیی پێندەرابوو ھەردوو ئۆفیسی بەکرتێتە دەست لەژێر ئەو تەوراتەدا. زەبوور ۱۱۰ ھەردوو ئۆفیسی کە دەدانە یەک کەس. پەترووی عیبرانییەکان چەند بەشێک بەسەردەبات بۆ پوونکردنەو ئەوێ ئەو کەسە کێیە.)

K. لە گۆر ھەستاوەتەو — و لە ناوتدا دەژی

K1. پاستییەکە خۆی، و چۆن گەییەندرا

یەکەم کۆرنسۆس 15:3 ئەوێم پێدان کە یەکەمین و گرتگرتینە و منیش وەرگرتبوو: کە مەسیح لە پێناوی گوناھەکانمان مرد بەگوتەری نووسراو پیرۆزەکان، (4) ئەو ئیژرا و لە پۆژی سێبەم ھەستایەو بەگوتەری نووسراو پیرۆزەکان،

مەسیح بەگوتەری نووسراو پیرۆزەکان لەبەر گوناھەکانمان مرد + ئیژرا + لە پۆژی سێبەمدا ھەستایەو.

یەکەم کۆرنسۆس 15:20 بەلام لە راستیدا مەسیح لەنیو مردووان ھەستایەو و بوو نۆبەرە نوستوو.

مەسیح لەنیو مردووان ھەستایەو، و بوو یەکەم بەرھەمی ئەوانە خەوتوون.

K2. زیندووبوونەو چیی سەبارەت بەو سەلماندا

پۆما 1:3 سەبارەت بە کۆرەکە کە بە جەستە لە ئەوێ داود بوو، (4) ھەر و ھا بەگوتەری پۆچی پیرۆز و بە ھیزی ھەستاوەو لەنیو مردووان عیسیای مەسیحی خاوەن شکۆمان بە کۆری خۆدا دیاری کرا.

"لە توخمی داود بەگوتەری جەستە دروستبوو → بە ھەستاوەو لەنیو مردووان، بە ھیز وەک کۆری خۆدا دەربرا."

(بیرۆکە کەسییە کاتم: پۆلس دووبارە ھەردوو بەشەکانی وەلامەکە بە یەک پستەدا، بە پێزبەندی، لە پۆما 1:3-4 دادەنیت. عیسا لە خیزانی داود ھات، بە جەستە. عیسا بە ھیز وەک کۆری خۆدا پاگیەندرا، بەھۆی ھاتنە دەرەو لە گۆرەو. ھەر کەسیک دەتوانیت بایت کۆری خۆدا یە. تەنھا عیسا ئەو داواکارییە بە ھەستاوەو لە مردووان سەلمێنراو.)

K3. عەھدى كۆن يەكەم جار ئەوھى گوت

زەبۇرەكان 16:10 چونكە تۆ گيانم لە جيهانى مردوواندا بەجێناھيائيت، ھەرۈھا رېڭا نادەيت دلسۆزەكەى تۆ لەناو گۆر بۆگەن بېت. (11) رېڭاى ژيان ت پى ناساندم، تېرېوون لە شادى لە ئامادەبوونتدايە، خۆشحالى ھەتاھەتايى لەلاى دەستەراستى تۆدايە. چونكە تۆ گيانم لە جيهانى مردوواندا بەجێناھيائيت → ھەرۈھا رېڭا نادەيت دلسۆزەكەى تۆ لەناو گۆر بۆگەن بېت.

کردار 2:29 «براين، با بە راشكاوى پېتان بلىم كە داودى باوكمان مرد و نيزرا، گۆرەكەشى تاكو ئەمړۆ لەلامانە. (30) ئەويش كە پىغەمبەر بوو، دەيزانى خودا سوپىدى خواردوو و بەلئىنى پىداوھ كە لە بەرى پىشتى ئەو لەسەر تەختەكەى دادەنيشت. (31) پېشپىنىيى كرد و باسى ھەستانەوھى مەسېحەكەى كرد، كە نە لە جيهانى مردوواندا بەجێھلرا و نە جەستەشى بۆگەن بوو. داود مرد و نيزرا → ئەو پېشەوخت ئەمەى بينى و باسى ھەستانەوھى مەسېحى كرد.

K4. و ئىستا — ئەو لەناو ئەو گەلەى رزگارى كردووھ دەرى

رۆما 8:11 ئەگەر پۆحى ئەوھى عيساي لەنيو مردووان ھەستاندوھ لە ئيوھدا نىشتەجى بېت، ئەوا ئەوھى مەسېحى لەنيو مردووان ھەستاندوھ بە پۆحى خۆى كە لە ئيوھدا نىشتەجىيە لەشى مردووشتان زىندوو دەكاتەوھ.

پۆحى ئەوھى عيساي لەناو مردووان ھەستاندوھ لە ئيوھدا نىشتەجى بېت → ئەوا لەشە مردنيارەكانى ئيوھش زىندوو دەكاتەوھ.

گەلاتيا 2:20 من لەگەل مەسېح لە خاچ درام، ئىتر من نېم ئەوھى دەژيېت، بەلكو مەسېحە لە مندا دەژيېت. ئىستاش كەوا بە جەستە دەژيېم، ئەوا بە باوھ بە كورپى خودا دەژيېم، ئەوھى منى خۆشويست و خۆى كردە قوربانى بۆ من. من لەگەل مەسېح لەخاچ درام → ئەوھ نېم من، بەلكو مەسېحە كە لە مندا دەژيېت.

كۆلۆسى 1:27 پلاننى خودا ئەوھى كە دەوڵەمەندى شكۆى نەيىيەكە بۆ گەلى خودا لەنيو نەتەوھەكاندا ئاشكرا بكات، نەيىيەكەش ئەوھى كە مەسېح لەناوتاندايە، ئەمەش ھىواى شكۆداريە. [G3466 musterion] ئەم نەيىيە = مەسېح لە ئيوھدا، ھىواى شكۆمەندى.

يۆھنا 14:23 عيسا وەلامى دايەوھ: «ئەوھى منى خۆشبوئى كار بە وتەكانم دەكات، باوكىشم خۆشى دەويئ و من و باوك دىيەنە لای و لەلاى ئەويش نىشتەجى دەبين.

ئەگەر يەكك منى خۆشبوئى، وشەكانم بارىزراو دەگرېت → ئيمە دىيەنە لای و لەگەلى نىشتەجى دەبين.

(بېرۆكە كەسبەكانم: ئەم رېزبەندىيە تەواوى ئەم ئىكۆلەنەوھى بە ئىكۆلەنەوھى بەدواداچوون بكە. عيسا لەگەل باوك بوو پېش ئەوھى ھىچ شتىك دروست بكرېت. عيسا بۆ پياوان لە پەيمانى كۆندا دەرکەوت، و ئەو پياوانە ژيان. عيسا لە ئىتەك لە شارۆچكەيەكى بچووكدا لەدايك بوو. عيسا لەسەر گردىك، لەسەر دار، لە دەرەوھى شارۆك كۆزرا. عيسا لە گۆرەكە ھاتە دەرەوھ. ئىستا كىيى پېرۆز دەلەت عيسا لەناو خەلكدا دەژيېت. ئەم ئەنجامە ئەوھى كە ئەم ئىكۆلەنەوھى بەرەو ئەوھى پۆشووھ بە درىزايى ماوھە. ئامانجى ئەم ئىكۆلەنەوھى ھەرگىز ئەوھ نەبووھ كە ملەناتىيەك بباتەوھ دەربارەى ئەوھى عيسا كىيە. ئامانجى ئەم ئىكۆلەنەوھى ئەوھى كە ئەوھى ھەمووى ئەمانەيە، دەپەويئ لە ناوى تۆدا بژييت. سەبرى يۆھنا 14:23 يەش بكە: "دېين." دەنگى كۆمەل كە كىيى پېرۆزى لە پەيدا بوون 1:26 كردەوھ، ھېشتا تېرەش بەردەوامە).

L. ئەو دەگەرپتەوھ — ئەو ھەلبژاردنەى كە ھەتاھەتايە دەمىنئەوھ

L1. ئەو دىت، و ھەموو چاويك ئەو دەبينئ

کردار 1:9 ئەمەى فەرموو و ئەوانىش تەماشايان دەرک، بەرزكرايەوھ، ھەورېك لەبەرچاويان شاردييەوھ. (10) كاتېك ئەو دەرپۆيشت، ئەوان سەرنجيان لە ئاسماندا بوو، ئەوھ بوو دوو پياو بە جلى سېيەوھ لەلايانەوھ پاوھستان. (11) پېيان گوتن: «ئەى جەليليەكان، بۆچى پاوھستان سەبرى ئاسمان دەكەن؟ ئەم عيسايە، كە لەنيوتاندا بۆ ئاسمان بەرزكرايەوھ، چۆن بينيتان دەچووھ ئاسمان، ئاواش دېتەوھ.» كە لەنيوتاندا بۆ ئاسمان بەرزكرايەوھ، چۆن بينيتان دەچووھ ئاسمان، ئاواش دېتەوھ.

ئاشكراکردن 1:7 ئەوھتە لەگەل ھەوردا دىت و ھەموو چاويك دەبينئ، ئەوانەش كە پريان لىيداوھ، ھەموو خىلەكانى زەويش شيوھنى بۆ دەگېرن. بېگومان بەم جۆرە دەبيت، ئامىن.

ھەموو چاويك دەبينئ، تەنانت ئەوانەش كە ئەويان كون كردووھ.

L2. دووھم سالۆنىكى 1:7 ھەرۈھا ئيوھ كە لە تەنگانەن، لەگەل ئيمە ھەسانەوھتان دەبيت. ئەوھ كاتېك پوودەدات كە عيساي خاوەن شكۆ لە ئاسمان لەگەل فريشتە بە تواناكانيدا لە گرى ئاگردا دەرەكەويئ. [G1557 ekdikesis] (8) سزاي ئەوانە دەدات كە خودا ناسن و گوپرايەلى پەيامى ئىنجىلى عيساي خاوەن شكۆمان نابن، (9) ئەوانە بە لەناوچوونى ھەتاھەتايى سزا دەدرېن، دوور لە ئامادەبوونى مەسېح و شكۆى تواناكەى، (10) كاتېك لەو پۆژەدا دېتەوھ، تاكو لەلايەن گەل پېرۆزەكەيەوھ ستايش بكرېت و بېتە جىي سەرسامى لەنيو ھەموو ئەوانەى باوھريان ھيئاوھ، چونكە لەلاى ئيوھ شايبەتيەكەمان باوھرى پى كرا.

بە ئاگرى گرگرتوو تۆلە لەوانە دەكاتەوھ كە خودا نازانن، و ملەكچى مژگىنيەكە نابن → كاتېك بۆ شكۆدارکردن لەناو گەلە پېرۆزەكانى خۆى دىت.

(بېرۆكەكانى من: دووسالۆنىكى 1:8 بە ھىمنى بخوئەرەوھ. دووسالۆنىكى 1:8 دوو گروپ ناوى دەبات، نەك يەك گروپ. يەكەم گروپ خودا نازانئ. دووھم گروپ مژگىنى گوپرايەلى نەكردووھ. زانين و گوپرايەلى پىكەوھ لە ھەمان ئايەتدا ناويان ھاتووھ. تىيىنى دووسالۆنىكى 1:10 بكە كە بەشپىكى ھەمان رستەيە. ھەمان

هاتنه وهی عیسا که بۆ یهک گروپ ناگره، بۆ گروپه کهی دیکه شکویه. ئەمه تاکه بوونه وهریکی یه که. له لایه ن کام لای ئەم بووه وهره که سیک هه بوو بیت، ئیستا دیاری ده کریت، نهک دواتر.)

L3. 19:11 ناشکراکردن پاشان ئاسمانم به کراوهیی بینی، ئەسپیکی سپیم بینی و سواره کهی به «دلسۆز» و «پاستگۆ» ناوده بردرا. به دادپهروهی حوکم دهدات و دهجه نگیست. (12) چاوه کانی وهک گری ناگر و ابوون و ژماره یهکی زۆر تاجی به سهر وه بوو. ناویکی نووسراوی هه یه که جگه له خوی کهس نایزانیست. (13) که وایه کی له خوی هه لکپشراوی له به ربوو، ئەو ناوهی پپی بانگ ده کرئ «وشه ی خودا» یه.

ئوهی له سهری دانیشتبوو به دلسۆز و پاست ناوده برا → ناوی به وشه ی خودا ناوده بریت.

19:16 ناشکراکردن ناویکی هه یه له سهر که و و پانی نووسراوه: «پاشای پاشایان و گه وهری گه وهره یان.»

پاشای پاشایان و گه وهری گه وهره یان.

(بیرۆکه که سیبه کاتم: سه پیری ئەو پیزه بچوو که بکه له ناشکراکردن 19:12. عیسا ناویکی هه بوو که هیچ کهس نهیده زانی، به لکو ته نها خوی ئەو ناوهی ده زانی. ئەو باوانه ی ئەم لیکۆلینه وه یه پپی دراوه له هه مان به شدا دهرده که ون. ئەو ناوانه بریتین له دلسۆز و پاست، وشه ی خودا، پاشای پاشایان و گه وهری گه وهره کان.)

L4. کتیبه کان کرانه وه

20:11 ناشکراکردن پاشان تهختیکی گه وهری سپیم بینی و ئوهی له سهری دانیشتبوو. ئاسمان و زهوی له بهر پووی هه لاتن، شوینیان له ئاسماندا نه ما. (12) مردوو هه کانم بینی به گه وهره و بچوو که وه له بهردهم تهخته کهدا راوه ستابوون و په رتوو که کان کرانه وه. په رتوو کیکی دیکه ش که په رتوو کی ژبان هه کرابوو وه. مردوو هه کان به گویره ی کرده وه کانیا ن به وهی له په رتوو که کان نووسراوه حوکم دران. (13) ده ریا ش مردوو هه کان ناوخوی راده ست کرد، هه رو هه مردن و جیهانی مردوو ان مردوو هه کان خویان راده ست کرد و هه ریه که و به گویره ی کرده وه کانی حوکم درا. (14) مردن و جیهانی مردوو ان فریدرانه ده ریاچه ناگره که. ئەم ده ریاچه ناگره مردنی دووه مه. (15) هه رکه سیک ناوی له په رتوو کی ژباندا تۆمار نه کرابوو، فریدراره ده ریاچه ناگره که.

په رتوو که کان کرانه وه + په رتوو کیکی دیکه ش کرایه وه، که په رتوو کی ژبان هه → هه رکه سیک له په رتوو کی ژباندا نووسراوه نه دۆزرایه وه فریدراره ناو ده ریاچه ی ناگر.

(بیرۆکه که سیبه کاتم: دوو جۆر په رتوو که له تهخته که دهرده که ون له ناشکراکردن 20:12. یهک جۆر په رتوو که ئوه تۆمار ده کات که خه لکی چییان کردوو. ئەو جۆره دیکه ی په رتوو که ناوه کان تۆمار ده کات، که پپی ده گو تریت په رتوو کی ژبان. ناشکراکردن 20:12 نالیت که سیک به هوی ئوهی له په رتوو که کانی کرداره کان نووسراوه رزگاری بوو بیت. ناشکراکردن 20:15 ده لیت ئەو هه شته تاکه که که دهره نجامه کهی دیاری کرد ئەوه بوو که ئایا ناوی که سیک له په رتوو کی ژباندا نووسراوه یان نا.)

L5. هه لباردنه که، به ناشکراترین شیوه یه که په رتوو نامه هه رگیز شتیکی تری بهم پوونیه نه گوتوو

3:18 یۆحه نا ئەوهی باوه ری پپ بهینیت حوکم نادریت، به لām ئەوهی باوه پ ناھینیت ئەوا حوکم دراوه، چونکه باوه ری به ناوی کورپه تاقانه کهی خودا نه هیناوه.

به لām ئەوهی باوه پ ناھینیت ئەوا حوکم دراوه.

3:36 یۆحه نا ئەوهی باوه پ به کورپه که بهینیت ژبانی هه تاهه تای هه یه. به لām ئەوهی گوپراهی لی کورپه که نییه ژبان نابینیت، به لکو توورپیی خودای له سهر ده مینیت.

ئوهی باوه پ به کورپه که بهینیت ژبانی هه تاهه تای هه یه.

6:23 پۆما چونکه کرپی گونا هه مردنه، به لām دیاری خودا ژبانی هه تاهه تاییه که له پنگه ی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆمانه وه یه.

چونکه کرپی گونا هه مردنه → به لām دیاری خودا ژبانی هه تاهه تاییه که له پنگه ی عیسا ی مه سیحی خاوه ن شکۆمانه وه یه.

(بیرۆکه که سیبه کاتم: پۆما 6:23 ئایه نی سهر کی ئەم توپیرینه وه یه به ته وای. پۆما 6:23 په سته یه کی کورته به دوو به ش. گونا هه کرپه کی له سهره که ده بیت بدریت، و ئەو کرپه مردنه. ئەو کرپه به یه کی که له دوو ریکا ده ریت. یان که سیک به شیوه یه کی که سی، بۆ هه تاهه تایه، ئەو کرپه دهدات، یان که سیک ئەوهی عیسا پپشتر دایه تی وه رده کریت، وهک دیاری. ئەوه هه موو هه لباردنه که یه. کهس له کردنی ئەم هه لباردنه ده ریا ز نابیت، چونکه هه لباردنه هه مان هه شته وهک هه لباردنی ریکای یه که م. هه موو شتی که له م توپیرینه وه یه دا، له "با مرۆف دروست بکه ی" له پهیدا بوون 1:26 هه تا ته ختی پاشایه تی له ناشکراکردن 20، به ره و ئەو یهک برپاره به ره و پپش چوو. هه شتا کات هه یه بۆ ئەم برپاره. عیسا هه شتا بانگه یشت ده کات.)

L6. کردار 4:12 بیجگه له عیسا رزگاربوون به که سی دیکه نییه، چونکه له ژیر ئاسماندا ناویکی دیکه به مرۆفه کان نه دراوه که به هوی وه بتوانین رزگار بین.

بیجگه له عیسا رزگاربوون به که سی دیکه نییه → چونکه له ژیر ئاسماندا ناویکی دیکه به مرۆفه کان نه دراوه که به هوی وه بتوانین رزگار بین.

داخستن

22:17 ناشکراکردن پۆچی پیرۆز و بووک ده فهرموون: «وه ره!» ئەوهی گوپی لییه با بلیت: «وه ره!» ئەوهی تینوو په تی با بیت، ئەوهی ده یه ویت با به خۆ رایی ئاوی ژبان بهات.

پۆچی پیرۆز و بووک ده فهرموون → ئەوهی ده یه ویت با به خۆ رایی ئاوی ژبان بهات.

یۆحه نا 3:17 چونکه خودا کورپه کهی نه نارد هه جیهان تا کو جیهان حوکم بدات، به لکو تا کو جیهان به وه وه رزگاری ببیت.

چونکه خودا کورپه کهی نه نارد هه جیهان تا کو جیهان حوکم بدات → به لکو تا کو جیهان به وه وه رزگاری ببیت.

(بیرۆکه کەسییەکانم: کۆتا بانگهێشت لە کتێبی پیرۆزدا هیچ نرخێی نییە، و بۆ هەرکەسێک پێشکەش دەکەیت. وشەیەک کە بەکارهاتوو "هەرکەسێک" نە، ئەو وشەیە بە ئەنقەست کەس دەرنەهێڵێت. نە خراپترین کەس کە ئەم لێکۆڵینەوهیە دەخوێنێتەوه دەرنەهێڵێت، نە ئەو کەسێک کە سالتیکە بەلێن نایگوتوو. عیسا، کە خۆی هەموو ئەمانە، ئەو کەسە بە کە دەلێت وەرن. تەنها ئەوەی کە پێویستە مەژۆن بیکات ئەوەیە کە بێت و ئاوی ژیا وەرگرێت.)

تاقیکردنەوهی راهێنان

1. پەیدا بوون 1:26 — و خودا فەرمووی: با مەژۆن بە وێنە خۆمان دروستبکەین:

(a) بەگوێزە وێنە ئێمە

(b) ئەوا، زۆر باش بوو

(c) بە وێنە خودا بەدیھێنای

۲. ئیشایا ۷:۱۴ — ئەوەتا، پاکیزەیهک سکێر دەبێت و کۆرپێک دەبێت:

(a) و ئاوی ئەو دەنێت عیسا

(b) و ئاوی ئەو دەنێت عیمانوئیل

(c) و ئاوی ئیمانوئیل دەنێن

3. دادوهران ۱۳:۲۲ — مانۆوەح بە ژنەکی خۆی وت: بێگومان دەمرین:

(a) چونکە من پیاویکی لێوی گلاوم

(b) چونکە ئەو شوپنەکی کە تۆ لەسەری وەستاویت، زەوی پیرۆزە

(c) چونکە ئێمە خودامان بینیوە

۴. زەبوور ۱۱۰:۱ — یەزدان بە گەورەکەم فەرمووی: لە دەستەراستم دابنیشە:

(a) هەتا دوژمنانت بکەم بە بنپێ پێت

(b) تۆ لەناوەراستی دوژمنانت فەرمانڕەوایەتی بکە

(c) هەتا دوژمنانت بکەم بە تەختەپێی تۆ

5. عبرانیان ۱:۸ — بەلام دەربارەی کۆرەکە دەفەرموێت: تەختی تۆ ئەو خودایە، هەتاھەتایە:

(a) داردەستی راستدروستی داردەستی شانشینی تۆیە

(b) داردەستی پاشایەتیت داردەستیکی راستە

(c) و فەرمانڕەوایی لەسەر شانی ئەو دەبێت

6. پەیدا بوون ۲۲:۸ — خودا بەرخێک بۆ قوربانی سووتاندن بۆ خۆی دابین دەکات:

(a) و خستییه سەر ئیسحاقی کۆری

(b) ئیتر هەردووکیان پیکەوه پڕیشتن

(c) تەماشای ناگر و دار بکە

7. دووهم سالۆنیک 1:9 — ئەوانە سزا دەدرێن بە لەناوچوونی هەتاھەتایی لە بەردەم مەسیحی خاوەن شکۆوە:

(a) و لە شکۆی ھیزی ئەو

(b) کە مردنی دووهمە

(c) و لە شکۆی مەزنییتی ئەو

وہلامی راست: 1-a, 2-b, 3-c, 4-c, 5-a, 6-b, 7-a

شایەتەکانی پشت ئەم وەلامە

ئەم وەلامە پشت بە دەنگی تاکە نووسەرێک نابەستێت. موسا، یەشوع، نووسەری کتێبی داوهران، نووسەری کتێبەکانی پوختە میژوو، و داود هەموویان بەشدارییان تیدا ھەیە. ئیشایا، میخا، و مەلاخیشیش وایان کردووە. مەتا، لوقا، و یوحەناشیش وایان کردووە. پەترۆس لە پۆری پەتیکۆست دەدوێت. فیلیپۆس لەسەر رێگایەکی چۆلەوانی دەدوێت. پۆلۆس بەسەر ھەشت نامەدا دەنووسێت. نووسەری کتێبی عیبرانییەکان کۆتاییی پێ دەھێنێت. ئەمە پازدە دەنگە، بەسەر بیست و ھەشت کتێبی کتێبی پیرۆزدا، لە باجی یەکەم لە کتێبی پەیدا بوون تا باجی کۆتایی لە کتێبی ئاشکراکردن. هەموو ئەو پازدە دەنگە ھەمان شت دەربارەی ھەمان کەس دەلێن.

چۆنیەتی لێکداننی ئەم لێکۆڵینەوهیە

چون سېبه رېك ناماژه به پرووناكي دهكات: داري كه خرابه سهر پشتي ئېسحاق (په يدايوون ۲۲:۶) و خاچه كه كه خرابه سهر پشتي كوره كه (يوحنا ۱۹:۱۷). سېبه ره كه له سهر كيو دهر كه وت. جهسته كه له دهره وهى شاره كه دهر كه وت.

چونايه تى وشه كان گرنگه: يهك وشه ئېنگليزي "LORD" نوښه رايه تى دوو وشه جياواز له عيبرى دهكات له زه بوور 110:1. دوو وشه عيبريه كه برېتين له يه هؤفا (H3068) و نه دؤن (H113). هه موو نهو به لگه يه كه عيسا له مه تا 22:45 پيشكه شى كرد پشتي بهم جياوازيه به ستووه.

→ ئمه چون له تو ده چه سپيت: عيسا تهنه نهو نيه كه هات. عيسا تهنه نهو نيه كه ديت. عيسا نهو يه كه دهيويت ئيستا له تودا بزيت (كولوسيان ۱:۲۷، غلاليا ۲:۲۰).

ئمه بو هه تاهه تاي چى مانايه: كرې گوناوه مردنه. به خشيى خدا ژباني هه تاهه تايه له رڼگي عيساي مه سىحى په روه ردگارمانه وه (رؤمانى ۶:۲۳). نه وانه تهنه دوو رڼگن كه مروف هه رگيز قهرزى گوناوه پيى ديدات.

رڼگي لار: زه بوور 110:4 و په ترووكى عبرانيه كان به شى 7 دهرگا دهكه نهو بو هه موو فيركردنى كاهينيى مه لىسادق. ئم فيركردنه پاشايه ك و كاهينيك له يه كه سدا كوده كاته وه. كوتر له شه ريعه ت، و به سوينديك كه خودا پاشگه ز نابيته وه لى جيبه جى كراوه. ئم فيركردنه شايانى خوى هه به بو خويندنه وه يه كي ته واولى جياواز.

→ رڼگي لاوه كي: "ئيمه" و "ئيمه" ي په يدايوون 1:26، يكه وه له گه ل "يهك يه زدان" ي دواوتار 6:4، دهرگا دهكات وه بو تويزينه وهى ته واولى خودايه تى. خودايه تى يهك خودايه، به باوك، كور، و روخى پيروز كه به كه سايه تى جياواز له سهر تاسه رى كتيى پيروزدا ناوبراون. ئم تويزينه وه يه تهنه ليوارى نهو تويزينه وه ته واولى هه مستووه.

→ لادانى بابته: 2 تيسالونيكي 10-1:7 و مكاشفه 16-19:11 دهر وازه يه كه دهكه نهو بو هه موو فيركردنى گه رانه وهى عيسا. ئم فيركردنه دلنبايى گه رانه وهى عيسا، له ناكاو بوونى گه رانه وهى عيسا، و فه رمانى چاوه روانى گه رانه وهى عيسا له خو ده گرت. به روونى بلن: نووسراوه پيروزه كان دلنبايى گه رانه وهى عيسا ده لين و ره تيان دهكه نهو كاترميزى گه رانه وهى عيسا بدن (مه تا 24:36، كردار 1:7). ئم خزمه ته ش ره تى دهكات وه كاترميزى گه رانه وهى عيسا بدات.

رڼگي لار: په يدايوون 3:15، تووى ژن، دهرگا دهكات وه بو هه موو نهو ديروكه تى تووى به ليندراو. ئم ديروكه به ئيبراهيم (په يدايوون 22:18) دا دهروات، به داودا (زه بوور 132:11) دا، و راسته وخو له غلاليا 16:3 دا ناوى هينراوه.

→ ناشكرا كردنى نه گهرى: ياقوب له په يدايوون ۳۲ داواى ناوى خوى له كه سه كيشوكيشه كه كرد و په تكرار وه (په يدايوون ۳۲:۲۹). مانويه ح داواى ناوى خوى له فريشته ي يه زدان كرد و پيى گوترا كه ناوه كه پيلى بوو (H6383)، زور سهرسور هينره بوو له وهى بزانييت (دادوه ران ۱۳:۱۸). ئيشايا پاشان ده ليت مندالې بومان له دايك ده بيت به ناوى سهرسور هينره بانگ ده كرت، پيلى (H6382)، له هه مان ره گه زى وشه كه (ئيشايا ۹:۶). نهو ناوه كي له به يمانى كون پاراستراوه بووه، له سهر مندالېك راگه به ندر اوه. له كوتايى كتيى پيروزدا، له كاتى سواربوونى له ئاسمانه وه، عيسا هيشتا ناويكى هه به كه هيج كه س نايوانييت جگه له خوى (ناشكرا كردن ۱۹:۱۲). ناوه كه دراوه، به لام ناوه كه هيشتا قوولتره له وهى ئم ليكولينه وه يه پيى راگه ياندووه.

بانگه يشتيكي كراوه — تو كى بيت، به خويندنه وه به رده واهم به

پيوست ناكات مه سىحى بيت بو نه وهى ئم ليكولينه وه يه بخوينته وه. زور شت له وانه يه توپان هيناييته ئيره. له وانه يه گه رانيك توى هيناييته ئيره. له وانه يه موجداه له يهك توى هيناييته ئيره. له وانه يه پرسپاريك كه بو سالاتيك هه لگرتووته، توى هيناييته ئيره. له وانه يه به دلنباييه وه بوون سهاره ت به باوه رى كه سېكى ديكه توى هيناييته ئيره. هه موو شتيك له م ماله رده ا هى توپه، به خوراى، به زمانى خوت. ئيمه هه رگيز ناوت لن ناپرسين. هه رگيز ولانت لن ناپرسين. هه رگيز ناپرسين چى باوه رت پييه. يهك ليكولينه وه ناتوانييت به ته واولى عيسا وه سف بكات. ئيمه هه موو نه وهى هه مان بوو بو ئم پرسپاره به كار هينا، به لام ئم ليكولينه وه يه هيشتا تهنه يهك رڼگي به ناو كتيى پيروزدا گرتووه. عيسا پيش سهر تا هه بوو. عيسا ئيستا هه يه. عيسا دپته وه. هيج لاپه رپه يه كي تاك ناتوانييت وه سف كردنى هه موو نه وانه ته واولى بكات. زياتر ليكولينه وه ليره چاوه روانى. ليكولينه وه له سهر به زه يى ليره چاوه روانى. ليكولينه وه له سهر دانايى ليره چاوه روانى. ليكولينه وه له سهر زانبارى ليره چاوه روانى. ليكولينه وه له سهر نارامگرتن ليره چاوه روانى. ليكولينه وه له سهر خواناسى ليره چاوه روانى. زياتر ليكولينه وه به رپوهن. ئم ليكولينه وانه به هه ر رپه بندييه كه كه هه رت لى بوو بخوينته وه. سهر چاوه كانمان به شكه كاتييك به رده واميت. هه موو نايه تييك له م ليكولينه وانه دا به ته واولى چاپكراوه، به مه به ست. هه رگيز پيوست ناكات قسه مان به بن پشكين وه رېگريت. تو خوت دهنوانييت هه موو نايه تييك هه لسه نكينييت.

بانگه يشتيكي تر دواى ئمه ديت. ئيمه خومان وا لن ناده ين كه نهو بانگه يشته شار دراوده ته وه. نهو بانگه يشته نهو خويندنه وه يه كه دهر باره ي نهو يه كه پيوسته مروف چى بكات بو نه وهى رزگارى بيت. ئيستا نهو خويندنه وه يه بخوينته وه نهو گهر دهنه وى ئيستا بيخوينته وه. يه كيكي تر يه كه م بخوينته وه نهو گهر پيت باشته ر شتيكى تر يه كه م بخوينته وه. كه س ژماردن نه ده كات. له هه ر دوو حاله تدا دهرگا كه كراوه دهميخته وه. پؤلس وشه كانى خواره وهى له شار يكد گوت كه پر بوو له قوربانگان بو خوا وه ندانى كه خوداى خوى نه بوون. پؤلس ئم وشانه ي بو خه لكيك گوت كه داوايان له پؤلس نه كريدو بو بو نهو شاره بيت.

كردار 17:26 هه موو نه ته وه كانى له يهك كه سه وه دروستكردووه، تاكو له سهر هه موو رووى زه وى نيشته جى بن، كات و سنووره كانى نيشته جيپوونى نه وانى داناوه و ديارى كردووه، (27) تاكو روو له خودا بكهن، به لكو بيگه نى و بيدوزنه وه، هه رچه نده له هه ر يه كيكان دوور نيه. "له يهك خوښن هه موو نه ته وه كانى مروفى دروستكرد → بو نه وهى يه زدان بگه رڼ و بيدوزنه وه + نهو له هيج يه كيكان دوور نيه."

وشه کلیلیه‌کانی عیبری

“فریشته / نیردراو” — **H4397 malak** — نیردراو؛ نیردراویک؛ فریشته‌یه‌ک

نهم وشه‌یه ناوی نهرکیک ده‌بات، نهم سروشتیک. نهم وشه‌یه بۆ بیوان به‌کار دیت. نهم وشه‌یه بۆ پیغه‌مبه‌ران به‌کار دیت. نهم وشه‌یه بۆ بوونه‌وهره ناسمانییه‌کان به‌کار دیت. نهم وشه‌یه به‌تته‌ها هرگیز پیت نالیت که‌سی نیردراو چییه. نهم وشه‌یه به‌تته‌ها تته‌ها پیت ده‌لایت که‌سیک نیردراوه. ده‌قی ده‌ورو به‌ری کتیبی پیرۆز پیویسته‌ ماوه‌که‌ی تر پیت بلت. ده‌قی ده‌ورو به‌ری کتیبی پیرۆز له‌م چیرۆکانه‌دا به‌راستی ماوه‌که‌ی تر پیت ده‌لایت.

“خودا” — **H430 elohim** — خودا؛ خواوه‌نده‌کان؛ خودای راسته‌قینه

ئیلوهیم شیوه‌یه‌کی کۆیه. ئیلوهیم دووباره و دووباره بۆ خودای راسته‌قینه‌ی تاک به‌کار دیت، له‌گه‌ل کرداره تاکه‌کان. نهم وشه‌یه خۆی نه‌و ته‌واوییه هه‌لده‌گریت که‌ نهم ئیکۆلینه‌وه‌یه تاوتویی ده‌کات.

“یه‌زدان” — **H3068 Yehovah** — ناوی په‌یمانی خودا، که‌ له‌ وه‌رگه‌پانی KJV به‌ پیتی گه‌وره وه‌ک LORD نووسراوه

هر کوی LORD به‌ پیتی گه‌وره له‌ په‌یمانی کۆندا ده‌رده‌که‌ویت، یه‌هؤفا ناوی عیبرییه که‌ له‌ ژیر وشه‌ی ئینگلیزی LORD دایه.

“گه‌وره” — **H113 adown** — گه‌وره؛ خاوه‌ن؛ خاوه‌ندار؛ نه‌وه‌ی زاله

له‌ زه‌بوور ۱:۱۱، شه‌وه‌ی نه‌دۆن وه‌ک “گه‌وره‌م” ده‌خوینرته‌وه. نه‌دۆن وشه‌یه‌کی عیبری جیاوازه له‌ یه‌هؤفا، نه‌و یه‌زدانه‌ی که‌ له‌ و ئایه‌نه‌دا قسه‌ له‌ گه‌ل گه‌وره‌ی داود ده‌کات.

“یه‌ک” — **H259 echad** — یه‌ک؛ یه‌گرتوو؛ یه‌که‌م

ئیحاد نه‌و وشه‌یه‌یه که‌ له‌ “یه‌زدانی خودامان یه‌زدانیک تاکه‌” هاتوو. ئیحاد هه‌مان وشه‌یه که‌ بۆ ئیواره و به‌یانی به‌کارهاتوووه کاتیک پتییان ده‌گوتریت یه‌ک پۆ. ئیحاد هه‌مان وشه‌یه که‌ بۆ پیاویک و ژنه‌که‌ی به‌کارهاتوووه کاتیک ده‌بنه‌ یه‌ک گوشت.

“تاقه‌ کوپ” — **H3173 yachiyd** — تاقانه؛ تاقه‌ یه‌ک؛ به‌ تته‌ها؛ خۆشه‌ویست

په‌یدا بوون ۲۲ ئیسحاق به‌ “کوپه‌ تاقانه‌که‌ت” سی جار به‌ جیا جیا ناوی ده‌بات. یاحید مانای تاکوته‌ها ده‌گه‌یه‌تیت.

“دار” — **H6086 ets** — دار؛ چوب؛ ته‌خته؛ ته‌خته‌یه‌ک؛ گوچان

“عیتس” (ets) وشه‌یه‌کی عیبرییه که‌ هه‌م بۆ دره‌ختی زیندوو و هه‌م بۆ داری برآو به‌کار دیت. عیتس هه‌روه‌ها نه‌و وشه‌یه‌یه که‌ بۆ نه‌و داره به‌کارهاتوووه که‌ بیه‌را هه‌م له‌ سه‌ر شانی ئیسحاق دانا.

“سه‌رسوپه‌ینەر” — **H6382 pele** — شتیکی سه‌رسوپه‌ینەر؛ کاردانه‌وه‌یه‌کی سه‌یر؛ شتیکی له‌ ده‌ره‌وه‌ی تیگه‌یشتن

په‌ل یه‌که‌م ناوه‌ که‌ بۆ منداله‌که‌ دراوه له‌ ئیشایا 9:6.

“نه‌ینی / سه‌رسوپه‌ینەر” — **H6383 piliy** — سه‌رسوپه‌ینەر؛ ژۆر سه‌رسوپه‌ینەر بۆ نه‌وه‌ی بزانی

پیلی نه‌و وشه‌یه‌یه که‌ فریشته‌ی یه‌زدان بۆ ماتوووه‌ ده‌بات بۆ ناساندنی ناوی خۆی. پیلی له‌ هه‌مان رده‌گه‌زه‌وه‌یه که‌ ناوی پیلی له‌ ئیشایا 9:6 هاتوووه.

“پاکیزه‌” — **H5959 almah** — ژنیکی گه‌نجی هیشتا شووی نه‌کردوو؛ پاکیزه‌یه‌ک؛ کچیک

عه‌لمای نه‌و وشه‌یه‌یه که‌ له‌ ئیشایا 7:14 به‌کارهاتوووه.

“عیمانوئل” — **H6005 Immanuwel** — خودا له‌ گه‌لمانه

بیمانوئل ناویکه‌ که‌ خۆی رسته‌یه‌کی ته‌واوه. مه‌تا نهم ناوه‌ بۆ خوینەر وه‌رده‌گه‌پیت.

“سه‌رکرده‌ / میر” — **H8269 sar** — که‌سیکی سه‌رکرده‌؛ سه‌رۆکیکی؛ فه‌رمانده‌یه‌ک؛ میرزا به‌ک؛ فه‌رمانه‌په‌وا به‌ک

سار نه‌و ناوینشانه‌یه که‌ بیاوه‌ که‌ به‌ شه‌میره‌ هه‌لکیشراوه‌ که‌ له‌ ده‌ره‌وه‌ی ئریحا بانگه‌شه‌ی بۆ ده‌کات.

“من هه‌م” — **H1961 hayah** — بوون؛ هه‌بوون؛ گوچان بۆ بوون

ه‌ایا رده‌گه‌زی نه‌و وشه‌یه‌یه که‌ له‌ ژیر “من نه‌وه‌م که‌ هه‌م” هاتوووه له‌ ده‌وه‌نی سووتادا.

وشه سه‌ره‌کییه‌کانی یۆنانی

“وشه‌” — **G3056 logos** — وشه‌یه‌ک؛ گوته‌یه‌ک؛ شتی گوتراو؛ ده‌رپینی بیرکردنه‌وه

یۆحه‌نا ئینجیلی یۆحه‌نا به‌ له‌دایکبوونیک ده‌ست پیناکات. یۆحه‌نا ئینجیلی یۆحه‌نا پیش سه‌ره‌تا ده‌ست پیده‌کات.

“نیشته‌جی بوو” — **G4637 skenoo** — چادر هه‌ل‌دان؛ له‌ چادرمانه‌وه؛ له‌ چادرمانه‌وه

“که‌لام بووه‌ جه‌سته‌ و له‌تیوماندا نیشته‌جی بوو.” نهم ئایه‌ته‌ باس له‌وه‌ ده‌کات که‌ خودا له‌ جه‌سته‌یه‌کی مرۆبی ده‌ژیا، وه‌ک چۆن مرۆف له‌ چادریکا ده‌ژیت.

“تاقانه‌” — **G3439 monogenes** — تاقانه‌ له‌دایکبووه‌؛ له‌ جۆری خۆیدا تاقانه‌؛ تاقانه‌ی جۆره‌که‌ی

مۆنۆگینیس بۆ کوپه‌که‌ به‌کار دیت. مۆنۆگینیس بۆ ئیسحاق له‌ عیبرانییه‌کان ۱۱:۱۷ به‌کار دیت.

“پاگه‌یه‌نراو” — **G1834 exegeomai** — بۆ ده‌ره‌ینان؛ بۆ ده‌رخستن؛ بۆ به‌ ته‌واوی گه‌یرانه‌وه‌؛ بۆ ناساندن

که‌س خودای نه‌بینیوه. کوپه‌ تاقانه‌که‌ خودای بر دوه‌ته‌ ده‌روه‌ بۆ شوپنیک ناسکرا که‌ خودا تیدا بیه‌راوه.

“ناشکراوه‌” — **G2644 katallasso** — گوچان له‌ دوژمنایه‌تییه‌وه‌ بۆ دۆستایه‌تی؛ گه‌راندنه‌وه‌ بۆ رها مه‌ندی.

کاتالاسۆ (Katallasso) به‌ یه‌ک وشه‌ هۆکاری سه‌ره‌کی خاچه‌که‌ ده‌خاته‌روو.

“ناشتبوونهوه” — **G2643 katallage** — گه‌پاندنه‌وه‌ی په‌زامه‌ندی؛ کۆکردنه‌وه‌ی دووباره‌ی دوو لایه‌نی جیا‌بووه‌وه کاتالاجی له هه‌مان په‌گه‌زی کاتالاسۆی سه‌روه‌وه د‌یت. کاتالاسۆ ناوی کرده‌ی ناشتبوونه‌وه‌یه (گه‌پاندنه‌وه‌ی د‌ۆستایه‌تی له‌نیوان دوو که‌س که جیا بوونه‌نه‌وه). کاتالاجی ناوی نه‌نجامی نه‌وه‌ ناشتبوونه‌وه‌یه‌یه.

“ل‌یخۆش‌بوون” — **G859 aphesis** — ناردنه‌وه‌یه‌ک؛ ئازادکردن‌یک؛ به‌ربه‌ستدان‌یک؛ ل‌یب‌ووردن به‌ب‌ی ر‌شتنی خو‌ین، ل‌اب‌ردنی گ‌ونا‌ه ن‌یه‌یه.

“نه‌ین‌ی” — **G3466 musterion** — نه‌ین‌یه‌ک؛ ش‌ت‌یک که پ‌یش‌تر شار‌د‌راوه‌ته‌وه و ئ‌ی‌ستا را‌گه‌یه‌ن‌راوه له ک‌ت‌یب‌ی پ‌یر‌ۆ‌ز‌دا، نه‌ین‌یه‌ک هه‌ر‌گ‌یز مامه‌له‌یه‌کی چاره‌سه‌ر‌کردن ن‌یه‌یه. نه‌ین‌یه‌ک له ک‌ت‌یب‌ی پ‌یر‌ۆ‌ز‌دا نه‌ین‌یه‌ک که خودا بر‌پ‌اری داوه رای‌گه‌یه‌ن‌یت. “تۆ‌له” — **G1557 ekdikesis** — ئه‌وه‌ی له داد‌په‌روه‌ریه‌وه سه‌ر‌چاوه‌ی ده‌گر‌یت؛ پ‌است‌کردنه‌وه‌یه‌کی ته‌وا‌وی خ‌را‌په ئ‌یک‌د‌یک‌یس‌یس ئه‌وه‌ وشه‌یه‌یه که له دوو‌ه‌م ته‌سال‌ۆ‌ن‌یک‌ی 1:8 به‌کار‌ه‌ات‌وو‌ه. ئ‌یک‌د‌یک‌یس‌یس به‌ وات‌ای توو‌ر‌پ‌یی ب‌یک‌ۆ‌ن‌ت‌ر‌ۆ‌ل ن‌یه‌یه. ئ‌یک‌د‌یک‌یس‌یس به‌ وات‌ای داد‌په‌روه‌ری به‌ ته‌وا‌وی نه‌نجام‌د‌راوه.

“نۆ‌به‌ره” — **G4416 prototokos** — نۆ‌به‌ره؛ یه‌که‌م له‌دای‌ک‌بوو باوک ده‌فه‌رم‌و‌یت «با هه‌موو فر‌شته‌کان‌ی خودا ک‌ر‌ن‌ۆ‌شی بۆ به‌ن» ده‌رباره‌ی ک‌ور‌ه‌که.

SOURCES & CREDITS

.Scripture: Kurdish Sorani Bible (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated

.Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0)

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0);

.Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain)

.Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1)

.SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0) ©